ფასი 7 კაპ.

ოთხშაბათი, 15 მარტს, 1917 წ.

საქართველო

ხელის მოწერა და დასაბეჭდი განცხადებანი მიიღება „საქართველოს“ რედაქციასა და კანტორაში, ყოველდღე კვირა-უქმეების გარდა, დილის 9—3-მდე.

ხელმოუწერელი წერილები არ დაიბეჭდება; დაუბეჭდავი მცირე წერილები და კორესპონდენციები სულ არ ინახება; ინახება ერთის თვით მხოლოდ დიდი წერილები და მოთხრობანი.

რედაქცია და კანტორა იმყოფება: თბილისში, მოსკოვის ქუჩაზე, № 4.

ფოსტის მიერ მიღებული წერილებისა და ფულისათვის: Тифлисъ, редакція „Сакартвело“, почт. ящикъ № 76

განცხადების ფასი: ჩვეულებრივი სტრიქონი პირველ გვერდზე 1 პეტიტი ტაეპი 50 კ., უკანასკნელზე—20 კ., ყველგან გარეშე მოლებულ განცხადებათა ფასი: სტრიქონი 1 პეტიტი 1 გვ. ეღირება 50 კ. 4-ზე 30 კ., ტექსტში—80 კ. სამგლოვიარო განცხადება თითოეულ ხაზში 15×2 ღირს 6 შ.; 20×2 ღირს 8 შ., 25×2 ღირს 10 შ. 3 საათის შემდეგ (მიიღება მხოლოდ ა. კალანდაძის სტამბაში) ეღირ. 3 ფეტი. დამატებანი № ღირს ყველგან 10 კაპ.

№ 59 ყოველდღიური საპოლიტიკო, საეკონომიო და სალიტერატურო გაზეთი № 59

მაპულიმვილნო!

დღევანდელი მომენტი განსაკუთრებულს სარჯებს ითხოვს. შემოიტანეთ თქვენი წვლილი ეროვნულ - დემოკრატიული პარტიისათვის. შემოწირულება მიიღება „საქართველოს“ რედაქციის კანტორაში.

საქართველოს ეროვნულ - დემოკრატიული პარტიის მთავარი კომიტეტი თავის თანამოაზრეთა საყურადღებოთ აცხადებს შემდეგს:

საჭიროენი არიან სანდო პირნი ქალაქის

ახალ პოლიციისათვის

უფროსი მილიციონერები (ობნის ზედამხედველნი) წლიური ჯამაგირით—1,260 მანეთი და ბინა; უნტროსი მილიციონერები—696 მანეთი წლიურათ (აღძრულია შუამდგომლობა ჯამაგირის 840 მანეთამდე მომატებაზე უკანასკნელთათვის). მსურველნი უნდა გამოცხადდნენ და ჩაეწერნენ ეროვნულ-დემოკრატიულ პარტიის კომიტეტის ბიუროში: ლორის მელიქოვის ქუჩა.

საქართველოს ეროვნულ-დემოკრატიულ პარტიის მთავარი კომიტეტი სამეურნეო-სასესრსათო ბიურო

**აცხადებს, რომ ჯერ-ჯერობით მის განკარგულებაშია 400 კაცი, რომელნიც მზათ არიან მიეშველნენ სოფელს, ე. ი. აახ�sულონ ყველა ხამუშაონი მინდვრად და ბოსტნებში, ტეხნიკურად გადაამუშავონ ხ

ი და ბოსტნეულობა. ვისაც სჭირიათ მუშები და მათის ბინაც ეკმნებათ, სთხოვს მიმართონ „საქართველოს“ რედაქციას ან საქართველოს ეროვნულ-დემოკრატიულ პარტიის მთავარ კომიტეტს სათავად-აზნაურთა ბანკით ახალს შენობაში (ლორის-მელიქოვის ქ.). მუშებს ხელმძღვანელობას გაუწევენ სპეციალისტი აგრონომები.**

გთხოვთ ახალგაზრდობას, ვისაც ხურს მიეშველოს სოფელს, ჩაეწეროს ამ სამუშაო ორგანიზაციაში.

ამიერ-კავკასიის ბანკის გამგეობა

(ქ. თბილისი, ლორის-მელიქოვის ქუჩა, № 5, თბილისის სათავად-აზნაურთა ბანკის შენობა. დეპეშით მისამართი: თბილისი „Закавказскій“)

ამით აცნობებს ბ. ბ. აქციონერებს, რომ საჯაქციო გადასახადის, თითო აქციაზე 125 შ. მეორე ნახევრის შემოტანის უკანასკნელი ვადა დანიშნულია 15 აპრილს ამა 1917 წ.

ის აქციონერები, რომლებიც ამ ვადამდე არ შემოიტანენ ხვედრ ფულს, აქციის უფლებას ჰკარგავენ.

ფულის შემოტანა შეიძლება:

თბილისში—ბანკის სადგომში, საქმის დღეს დილის 10 საათიდან ნაშუადღევს 2 საათამდე.

ბაქოში—ნიკოლოზ იოსების ძე ჯაყელის კანტორაში, ოლდას ქ. № 5.

კავკავში—საერთიერთო ნდობის საზოგადოებაში.

ქუთაისში—საერთიერთო ნდობის საზოგადოებაში.

ხოხუმში—საერთიერთო ნდობის საზოგადოებაში.

ბათუმში—სამონ გურგენის ძე მდივანთან (საერთ. ნდობის საზოგადოებაში).

ფოთში—ანდრია ლევანის ძე ქავთარაძესთან.

ახალ-სენაკში—გიორგი ლევანის ძე ქავთარაძესთან.

ოზურგეთში—საერთიერთო ნდობის საზოგადოებაში.

ხონში—მათე ვასილის ძე ბახტაძესთან (საერთ. ნდობის საზოგადოებაში).

სამტრედიაში—ისიდორე ივანეს ძე სტურუასთან (საერთ. ნდობის საზოგად.)

ონში—დავით ვასილის ძე კერესელიძესთან.

ყვირილაში—საერთიერთო ნდობის საზოგადოებაში.

ბაიაურაში—ალექსანდრე პლატონის ძე გრიგორაშვილთან (ბაბაევას კანტორაში)

გორში—დავით როსაბის ძე მაჭავარიანთან.

სოღნადში—კონსტანტინე იასეს ძე ტყავაძესთან (საერ. ნდობის საზოგადოებაში)

ყარსში—სიმონ დავითის ძე ბეჟანოვთან.

ერევანში—თადე ვასილ გიორგის ძე ამილახვართან.

შენიშვნა: 1) პროვინციის განყოფილებებში ფულის შეტანა შეიძლება მხოლოდ იმ რაიონებში, სადაც უკანასკნელათ შეიტანეს 40%.

2) თბილისში გამგეობა ღებულობს ფულს, როგორც თბილისელ აქციონერებისგან ისე დანარჩენ რაიონებიდანაც.

3) აქციონერებს შეუძლიათ ფული ფოსტით ან ბანკის საშუალებით გამოგზავნონ და თან დროებითი კვიტანციებიც.

ამოღებულია ამგვარ კავკასიის ბანკის აქციონერთა პირველ საზოგადო კრების ოქმიდან 5 მარტს 1917 წ.

დასტურად ხელის ყრით არჩეულ იქმნენ:

საბჭოს წევრებად: თავადი დადიანი იოსებ იულონის ძე, კვეზერელი-კოპაძე ივანე ნიკოლოზის ძე, ხარაშვილი ილია მიხეილის ძე, ხოშტარია აკაკი მეთოდეს ძე, ჯაყელი ნიკოლოზ იოსების ძე, მამულაიშვილი ლევან ქაიხოსროს ძე, მეხუთარიდი მურტუზა აღა, ძეგველოვი ალექსანდრე მიხეილის ძე, წვეტავა ნიკოლოზ ესტატეს ძე, იოსელიანი ნიკოლოზ პეტრეს ძე, ქავთარაძე ანდრია ლევანის ძე, ბარამიძე ნესტორ სერგის ძე, პაპავა ბარნაბ აბზაკის ძე, თავადი ფალავა იური მელქისედეკის ძე, კაზირია პეტრე ბესარიონის ძე, ელიგულაშვილი ანონ იაკობის ძე, ელიაშვილი ივანე სპირიდონის ძე, თავადი ჩიქოვანი ლევან ვლადიმერის ძე, თავადი ვაჩნაძე ლევან ალექსანდრეს ძე, ფორაქაშვილი სიმონ ილარიონის ძე, მუსხელიშვილი ეახტანგ სიდამონის ძე, თავადი მელიქიშვილი ნიკოლოზ მიხეილის ძე, სხირტლაძე დავით სიმონის ძე და ჭაკვეტილიძე ერასტი ივანეს ძე.

გამგეობის წევრებად: თავადი ლორთქიფანიძე იასონ შერაბის ძე, დათეშაძე რაჟდენ ყარამანის ძე და ქუთათელაძე დავით ვასილის ძე.

ხარგეზიანი კომისიის წევრებათ: თავადი ანდრონიკაშვილი ივანე ზაქარიას ძე, დეკანოზიშვილი ანდრია დიმიტრის ძე, ჟურული გიორგი დურმიშხანის ძე, სტურუა ისიდორე ივანეს ძე და თურქია ივანე მათეს ძე.

საბჭოს წევრთა დადგენილებით 6 მარტს 1917 წ. საბჭოს თავმჯდომარეთ ამორჩეულ იქმნა ხოშტარია აკაკი მეთოდეს ძე და მის მოადგილედ კაზირია პეტრე ბესარიონის ძე.

გამგეობის წევრთა დადგენილებით 6 მარტს 1917 წ. გამგეობის თავმჯდომარეთ არჩეულ იქმნა თავადი ლორთქიფანიძე იასონ შერაბის ძე.

შეცდომა უნდა გასწორდეს

იმ საკითხებ შორის, რომელიც დღევანდელმა რევოლიუციამ უნდა გადაჭრას, ეროვნული საკითხი ყველაზედ უფრო რთულია. თუ ამ საკითხში მან სათანადო შემოქმედება ვერ გამოიჩინა და წმიდა რევოლუციურ ღონისძიებას არ მიმართა, რუსეთის რევოლუცია თავის თავს სანახევროდ დაამარცხებს. ამიტომაც რევოლუციურ მთავრობას ჰმართებს ყოველი ნაბიჯი ამ საქმეში დიდის სიფრთხილითა და ბევრი აწონ-დაწონის შემდეგ გადასდგას. ყოველი მოუფიქრებელი ნაბიჯი და ჩადენილი შეცდომა მეტის-მეტად სახიფათო შედეგებს წარმოშობს და უადრესად გააძნელებს ადგილობრივ ხალხების თანამშრომლობას ახალ მთავრობასთან ერთად. დაჩაგრულ ერების აღფრთოვანება მხოლოდ ეროვნულ საკითხის რადიკალ გადაჭრას შეუძლიან, ხოლო ამ ერების აღფრთოვანება ახალი რუსეთისთვის დიდად საჭიროა და აუცილებელი. შეიძლება გადაჭრით ითქვას, რომ უამისოდ იგი ვერაფერს გახდება. ამ მხრივ რომ საგანს შეეხედოთ,—და ჩვენ სხვანაირად არ შეგვიძლიან—ახალმა მთავრობამ პირველი შეცდომა უკვე ჩაიდინა საქართველოს ეროვნულ საკითხის მიმართ. ვინ იტყვის, ერთნაირი კავშირი არ იყოს ეროვნულ საკითხზე ახალ მთავრობის შეხედულებასა და იმ პირთა დანიშვნას შორის, რომელთაც კავკასიაში კომისარობა უნდა გასწიონ. თანახმად განმეორებულ ოფიციალ ცნობებისა, კავკასიის ერთ-ერთ კომისარად ბ-ნი კიტა აბაშიძე იყო დანიშნული. ჩვენს საზოგადოებას კარგად მოეხსენება, რომ ბ-ნი კიტა აბაშიძე ისეთ მიმართულების მიმდევარია, რომელიც საქართველოს ეროვნულ საკითხს მთავარ საკითხად სთვლის და რადიკალურად სჭრის, ამიტომაც ბ-ნ აბაშიძის დანიშვნაში ყველამ დაინახა ახალი მთავრობის განსაკუთრებული ყურადღება და სიმპატია საქართველოს ეროვნულ საკითხისადმი. ამ გარემოებამ საერთო კმაყოფილება გამოიწვია ქართველ საზოგადოების ფართე წრეებში. დღეს მთავრობამ ბ-ნ კიტა აბაშიძეს კომისარობა ჩამოართვა და მის ადგილას ბ-ნი აკაკი ჩხენკელი დანიშნა. პირადათ რა შეხედულებისაც უნდა ბრძანდებოდეს ბ-ნი ჩხენკელი საქართველოს ეროვნულ საკითხზე, ერთი რამ ცხადია: იგი დეპუტატია იმ პარტიისა, რომელიც დღემდე ეროვნულ სახითხს არ იწყნარებდა და პოლიტიკურ-ტერიტორიულ ავტონომიას, როგორც საქართველოს ეროვნულ უფლების დამცველ ნორმებს, მკაცრად და ულმობელად ებრძოდა. ამიტომაც ასეთი პარტიის წარმომადგენლის დანიშვნა კავკასიის ერთ-ერთ კომისარად, ან, თუ კომისარები ეროვნების მიხედვით გავანაწილეთ, საქართველოს კომისარად, საქართველოს ეროვნულ საკითხისადმი უყურადღებობის მომასწავებელია, რაიც დღევანდელს პირობებში ამ საკითხის მიჩქმალვას და შებღალვას უდრის. ეს საერთო უკმაყოფილებას იწვევს და ეშვებს ჰბადებს. ეროვნული საკითხი ქართველი ერის ცხოვრებაში უპირველესი საკითხია. ასე მწვავედ იგი ერთჯერაც არ ყოფილა განცდილი და წამოყენებული არც ამ საუკუნეში და არც მეცხრამეტე საუკუნეში. ახალი მთავრობა ვალდებული იყო თავისი სიმტკიცე შეერჩინა ეროვნულ საკითხების მიმართ, ანგარიში გაეწია საქართველოს ამ სულიერ განწყობილებისათვის და კომისარად საბოლოოდ სწორედ ისეთი პირი დაენიშნა, რომელიც პირადის თუ თავის პარტიულის დამოკიდებულობით ეროვნულ საკითხისადმი საერთო მოწონებასა და კმაყოფილებას გამოიწვევდა და ერთგვარ ენტუზიაზმს შეჰქმნიდა. რამდენადაც მთავრობის ამ საქციელში, ბ-ნი აბაშიძის გადაყენებასა და ბ-ნ ჩხენკელის დანიშვნაში, შეიძლება გამოთქმული იყოს მთავრობის კურსი ტ ხასიათი საერთოდ ეროვნულ საკითხის გადაჭრის საქმეში, იმდენად ეს საქციელი შეუწყნარებელია და გამოსწორებას მოითხოვს. ჩვენ არ შეგვიძლია იმის გარჩევაში, ქართველი კომისარების ასეთი დანიშვნა-გადაყენება მთავრობამ თავის თავად მოახდინა, თუ ვისიმე პროტესტებს დაუთმო. სამწუხაროა, თუ პირველია მართალი, ერთი ორად უფრო სამწუხაროა, თუ მეორეა მართალი. ეროვნებათა განთავისუფლების პრინციპების დეკლარაციის ხანაში ცხოვრობთ, რუსეთის რევოლუცია და ახალი მთავრობა თავისუფლების ლოზუნგებით გამოდის და ასეთ დროში ისეთი პროტესტის შეწყნარება, რომელიც ეროვნული საკითხის თუ არა აშკარა სამტროდ, არც მის აშკარა სამეგობროდ არის შეთხზული და გამოგონილი, ჯერ დიდ შეცდომათ უნდა ჩაითვალოს და მერე დიდ დანაშაულათ. იმ ერებში, რომელნიც დღემდე ეროვნულ დევნა-შევიწროებას განიცდიდნენ, ახალმა მთავრობამე ყოველ მიზეზის გარეშე უნდა დანიშნოს ეროვნული საკითხის ნამდვილი მეგობრები, მისი გულწრფელი და თავგამოდებული დამცველები. მან საგანგებოდ უნდა გამოიძებნოს ამ მხრივ ცნობილი პირები ან უპარტიო საზოგადო მოღვაწენი ან კიდევ ისეთი პარტიის ბელადები, რომლის პროგრამის ქვაკუთხედს ერის უფლების დაცვა-აღდგენა შეადგენს. ახალმა მთავრობამ უნდა გამოასწოროს ეს საერთო უკმაყოფილების დამთესი შეცდომა არა ჩხენკელის გავოცვლით, არამედ მის გვერდით მეორის დანიშვნით, ვინც ეროვნული საკითხის მხრივ ქართველობის დამაკმაყოფილებელი იქნება. რადგანაც ახალმა მთავრობამ იმდენი ნდობა გამოუცხადა ბ-ნ კიტა აბაშიძეს, რომ შეუკითხავადაც კი დანიშნა იგი კავკასიის ერთ-ერთ კომისარად, ეხლაც ჩადენილი შეცდომის გასწორებლად ისევ ის კიტა აბაშიძე რომ დასტოვოს ჩხენკელის გვერდით, ერთობ მართებული იქნებოდა. მთავრობის ამ სახიფათო ნაბიჯის შემდეგ ქართველი საზოგადოების დამშვიდება მაინც და მაინც საჭირო და აუცილებელია. ამას ყველა უნდა ჰგრძნობდეს.

ქართველი ერის სუვერენული უფლებანი, თუ 1783 წლის ტრაქტატი?

2.

ქართველი ერის სუვერენული უფლებების შესახებ გამოთქმულ მოსაზრებებს დოგმატიური ხასიათი ექმნება, თუ მათ შესაფერისი პრაქტიკული ნიადაგი არ მოვუნახეთ. არ არის საკმარისი აღსარება, რომ მას შემდეგ, რაც დაემხო რომანოვთა დინასტია, რომელმაც ტლანქად დაარღვია 1783 წლის ხელშეკრულობა და ქართველ ერს უხეში ძალით ახადა პოლიტიკური უფლებები, საქართველო პოლიტიკურად სრულიად თავისუფალია და ამის შემდგომ თვით მან უნდა შეიმუშაოს თვისი კონსტიტუცია და რუსეთთან კავშირის პირობები.

როგორ უნდა მოახდინოს ეს ქართველმა ერმა, როგორ უნდა განახორციელოს მან აწ აღდგენილი სუვერენული უფლებები? უწინარეს ყოვლისა, საქართველოს ეროვნული აღმშენებლობის დროს ოდნავადაც არ უნდა იქნეს დაგიწყებული რუსეთის რევოლუციის მნიშვნელობა და მისი ინტერესები. საქართველოს თავისუფლების აღდგენა რუსეთის რევოლუციის შედეგია და ამ თავისუფლების სრული დაფუძნება და განმტკიცება თავისუფალ რუსეთის გამარჯვებაზეა დამოკიდებული. საბედნიეროდ, რუსეთის რევოლუციამ ისეთი მიმართულება მიიღო, რომ ჩვენის ეროვნულ აღმშენებლობის დაწყება არამც თუ არ დაამბრკოლებს თავისუფალ რუსეთის საქმეს, არამედ კიდეც შეუწყობს მას ხელს. რუსეთის განახლება ზევიდან ხდება. დაამხვეს უმაღლესი ცენტრალური მმართველობა და მისი ადგილი დაიჭირა ხალხის ნდობით აღჭურვილმა წარმომადგენლობამ.

ეს ახალი მთავრობა ანიჭებს რუსეთის ერს ყოველგვარ პოლიტიკურ თავისუფლებებს და მის ძალებს უზარმაზარ იმპერიის დახავსებული წყობილების გარდასაქმნელად და განსაახლებლად მოუხმობს. დანარჩენი თვით ხალხმა უნდა გააკეთოს. თვით ხალხმა უნდა გამოცვალოს ძველი მმართველები და განაახლოს ძველი წყობილება იმპერიის ყოველს კუთხეში—ქალაქებსა, თუ მაზრებში. ეს ასეც ხდება. თავისუფლების სიყვარული ქართველს ერს საკმაოდ აქვს განვითარებული, მას საჭირო ინტელიგენტური ძალებიც მოიპოვება და, იქვი არ არის, ამ ახალს აღმაშენებლობას ის ღირსეულად შეასრულებს. მაგრამ ჩვენ არ უნდა დაგვავიწყდეს, რომ ამ ჟამად ქართველ ერის უპირველესი საზრუნავია თვის პოლიტიკურ ცხოვრების აღდგენა და მისი სარევოლიუციო მუშაობაც სწორედ ამ მიზნიდან უნდა გამომდინარეობდეს. ჩვენც უნდა ვემნიდეთ ადგილობრივს ახალ მმართველობის ორგანოებს, მაგრამ არა საერთო შაბლონით, არა უთუოდ ისე, როგორც ეს რუსეთში ხდება, არამედ მხოლოდ და მხოლოდ დასახული ეროვნულ მიზნების მიხედვით. რუსეთის რევოლიუციას არა ვნებს რა, თუ ქართველობა თავის ეროვნულს ფარგლებში აქედანვე შეუდგება ავტონომიურ მმართველობის მოწყობას და აქედანვე მოჰკიდებს ხელს თვის დამფუძნებელ კრების მოწვევის თავდარიგს ისევე, როგორც ამას რუსეთში შვრებიან. მთავრობის დაწესებულებანი და მმართველობის მთელი თრგანიზაცია იმპერიაში ადგილობრივის ძალებით და ადგილობრივის მუშაობით იცვლება და ახლდება. რა მოსაზრებით შეიძლება იმ გარემოების გამართლება, რომ ჩვენს ქვეყანაში უთუოდ იმ წესით აეგოს მმართველობა, როგორც ეს რუსეთში ხდება? ეს ორგანიზაცია ხვალვე ისევ უნდა დაირღვეს და ეროვნულს თავისუფლებისა და ავტონომიურის წყობილების პრინციპებზე კიდევ ახალი მმართველობა უნდა იქმნეს აგებული. მაგრამ მართველობის განახლების წესების დიდათ შეცვლა, შესაძლოა, არც კი დაგვჭირდეს. იქნებ საკმაო იყოს მხოლოდ ერთ ქართულ ეროვნულ ცენტრალურ ორგანოს შექმნა, რომელიც აქედანვე ჩაუდგება სათავეში საქართველოს პოლიტიკურ განახლების საქმეს. ეს ორგანო შეეცდება, რაც შეიძლება, მარტივის წესით და, რაც შეიძლება, საჩქაროდ მოაწყოს ქართველი ერის წარმომადგენლობა, ერთგვარი დამფუძნებელი კრება, რომელიც დაჩქარებით შეიმუშავებს საქართველოს პოლიტიკურს კონსტიტუციას. თუ ეს ამ ჟამად რაიმე მიზეზით შეუძლებელი გახდა, შესაძლოა, თვით ეს ორგანო შეიმოსოს ერის სუვერენული უფლებებით და დროებით ჩაუდგეს სათავეში საქართველოს პოლიტიკურ განახლებას და აღმშენებლობის საქმეს. როდესაც ყოველსავე ამას კონკრეტულად წარმოვიდგენთ, ოდნავი იქვი და შიშიც აღარ დაგვრჩება იმის, რომ ჩვენი ეროვნული თავისუფლების ამ სახით განხორციელება რუსეთის რევოლიუციისთვის რაიმე საფრთხეს წარმოადგენდეს.

პირიქით, რუსეთის თავისუფლების დაცვისა და მხარის დასაპერად დღევანდელ დაქსაქსულსა და შეუკავშირებელს ერზე ეროვნულს თავისუფლებასა ტ დემოკრატიულ წყობილების საფუძვლებზე აგებული საქართველოს პოლიტიკური ერთეული გაცილებით უფრო მნიშვნელოვან ძალას წარმოადგენს.

საქართველოს თავისუფლებების აქედანვე განხორციელება რუსეთის განახლებისთვის საზიანო სრულიადაც არ იქნება. დღევანდელი პოლიტიკური უსახობის განგრძობა და სრულიად რუსეთის პოლიტიკური გარდაქმნის მოლოდინი ქართველი ერის მხოლოდ სულიერი უძლურების მაჩვენებელი იქნება და არავითარი სხვა მოსაზრებებით არ გამართლდება.

ა. ასათიანი.

ოქმი

საქართველოს ეკლესიის ავტოკეფალურ ცხოვრების აღდგენისა, დაწერილი 12 მარტს, მცხეთაში.

1917 წელსა, მარტის 12 დღესა, მცხეთის წმიდათა ათთორმეტთა მოციქულთა სრულიად საქართველოს საქათალიკოსო საყდარში, კვირა დღეს, შეგიკრიბენით რა, ჩვენ, საქართველოს ეკლესიის მწყემსთ-მთავარნი, სამღვდელოების კრებული და სამწყსოთა წარმომადგენელნი, შეგასრულეთ წირვა და სავედრებელი პარაკლისი რუსეთის ახალის მთავრობის საკეთილდღეოთ, გავითვალისწინეთ რუსეთის სახელმწიფოში მომხდარნი ძირითადნი ცვლილებანი და ახალის მთავრობის დაფუძნება და მის საყოველთაო საზოგადოთ სახელმძღვანელო დებულებანი და განსაკუთრებით სინიდისის და ხარწმუნოების თავისუფლების მისგან აღსარება (მუხ. 3), მიგვიღეთ რა მხედველობაში: ა) ვინაიდგან საქართველოს ეკლესია არსებობდა დამოუკიდებლათ, რომელსაც ჰქონდა მსოფლიო კრებათა დასტური, რომლის მოსპობა, ანუ გაუქმება არ ექვემდებარებოდა არავითარ ძალას, გარდა მსოფლიო კრებათა და სრულიად ეკლესიურად ეკანონიურად შეუჩერეს მისი ავტოკეფალური მართვა-გამგეობა; ბ) ვინაიდგან რუსეთის სახელმწიფოში დაწესდა ახალი სახელმწიფო მართვა-გამგეობა, რომელსაც აღარ შეესაბამება საქართველოს ეკლესიის უფლება-ახლიდან ყოფნა, ამისათვის აუცილებლად ვსცანით ერთხმად და ერთსულოვნად დადგენოთ:

ა) საჩქაროდ განგრძობილ იქმნეს საქართველოს ეკლესიის ავტოკეფალური მართვა-გამგეობა, ხოლო ვიდრე სრულ-კანონიურ ნიადაგზე მოხდებოდეს საქართველოს ეკლესიის ქალაქოლიკოზის არჩევა, დროებით დაინიშნოს ქათალიკოზის ადგილის აღმავსებლად საქართველოს ეკლესიის გამგეად სამღვდელო და საერო პირთაგან შემდგარი დროებით აღმასრულებელი კომიტეტი გურია-სამეგრელოს ეპისკოპოზის ლეონიდეს თავმჯდომარეობით.

ბ) ვინაიდგან საქართველო გულწრფელად აღიარებს რუსეთის ახალ მთავრობასთან სრულ სოლიდარობას თვისის არსებობის ქვაკუთხედად, ამისათვის ეს დადგენილება მოსწონდეს რუსეთის ახალ მთავრობის თავმჯდომარეს ბ. როდზიანკოს, მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარეს თავად ლვოვს, სინოდის ობერ პროკურორს ბ. ლვოვს და ეცნობოს თბილისში კავკასიის კომისარიატს (ხელს აწერენ მდვდელ-მთავარნი, სამღვდელონი, წარმომადგენელნი ქართველ თავად-აზნაურობისა, სხვა და სხვა საკულტურო დაწესებულებათა, საქართველოს ქალაქთა და მთლად დამსწრე ხალხი.

დამფუძნებელი კრება

გამოცხადდა დიდებული პრინციპი: უნდა მოწვეულ იქმნას დამფუძნებელი კრება სრულიად რუსეთისა და მან შეიმუშაოს სახელმწიფოს ძირითადი კანონებიო.

დამფუძნებელი კრება ყოველთვის იყო სურვილი ყველა მოწინავე პარტიებისა. სახელმწიფური წეს-წყობილება უნდა ეთანხმებოდეს საერთო სურვილს, საერთო მისწრაფებას. თუ თავისუფლება უნდა დამყარდეს საბოლოოდ, აშკარაა, მისი მოწყობა და მოწესრიგება უნდა მოხდეს საერთო სურვილისამებრ. აქ თითეულ ადამიანს აქვს თავისი ხმა, თითეულმა ადამიანმა უნდა გამოსთქვას თავისი ნება და პატარა წვეთი პიროვნული ნებისყოფისა შემოეერთოს დიდ ზღვას მთელის იმპერიის ნებისყოფისას.

ეს ეჭვის გარეშეა. ამის წინააღმდეგი არავინ არ არის.

მაგრამ... რა უნდა წარმოადგინოს საქართველომ ამ ნებათა დიდ ზღვაში? რიცხვი საქართველოს მცხოვრებთა ვერც კი უწევს მთელის იმპერიის მცხოვრებთა რაოდენობის 2 პროცენტს. მაშასადამე, საქართველოს ხმა, როგორც ეროვნული ერთეულისა, ისე

დაკარგული იქნება ამ დამფუძნებელ კრებაში, როგორც იყო და არის დღეს იმპერიის მართვა-გამგეობაში. ამ დამფუძნებელ კრებაში, 90 პროცენტი მაინც იქნებიან ისეთი წარმომადგენლები, რომელთაც საქართველოზე, მის ეროვნულ და სახელმწიფოებრივ უფლებებზე, წარმოდგენაც კი არ ექნებათ. ვეკვი არ არის, უმეტესობას საქართველო ეგონება რაღაც შორეული ბუსურმანული ქვეყანა. ეს გარემოება დიდად ჩამაფიქრებელია.

რა უნდა ვქნათ, რომ ჩვენი სახელმწიფოებრივი უფლებანი დავაყენოთ უფრო საიმედო ნიადაგზე? ეხლახან სამართლის მინისტრს ბ. კერენსკის ფიქრამს, რომ საქართველოს ეროვნული საკითხი ეხლავ გადაწყვეტილი უნდა იქმნასო. ამ განცხადებას, რა თქმა უნდა, ყოველი ქართველი დიდის ალტაცებით მიეგება. სამწუხაროდ, არ ვიცით, რას აპირებს პატივცემული მინისტრი? რა აქვს სახეში და რა უფლებანი უნდა აღუდგინოს საქართველოს დამფუძნებელ კრების შოწვევამდე?

იურიდიულად ნამდვილი და სწორი გზა იქნებოდა—აღდგენა საქართველოს უფლებისა, თანახმად 1783 წლის ხელშეკრულებისა, ე. ი. ეხლავე შექმნა საქართველოს სეიმის ან პარლამენტისა. ეს სეიმი ან პარლამენტი, აირჩეული საქართველოს მკვიდრთა მიერ, საყოველთაო ხმის მიცემით, იქნებოდა ის ორგანო, რომელიც სწორედ და მკაფიოდ გამოსთქვამდა მთელს საქართველოს ნებისყოფას. მაშინ საქართველოს ხმა არ დაიკარგებოდა და შომავალი დამფუძნებელი კრებაც იძულებული იქნებოდა ყურად ყოფა და დაეკმაყოფილებინა მისი მოთხოვნილება.

მე ეჭვი მაქვს, რომ ეს აგრე მოხდეს. თანაც, ჩვენც ძალიან ფრთხილად უნდა მოვეპყრათ ახალ მართებლობას და სხვა და სხვა მოთხოვნილებით სულ არ ავწიწოთ გზა და კვალი. ამიტომ ჯერ-ჯერობით დაგვრჩენია ერთი გზა: შეთანხმება საქართველოში სხვა და სხვა მომქმედ პარტიებისა.

აუცილებლად საჭიროა ეხლავე შეთანხმდენ საქართველოს პარტიები, გამოტანონ ერთი ყველასათვის საყოველთაოდ გადაწყვეტილება და ეხლავ შეიმუშავონ საქართველოს ავტონომიის სტატუტი. ამისთანა გამოსვლას მიეცემა მთელი ეროვნული ხასიათი და დამფუძნებელი კრებაც ვალდებული იქნება გაუწიოს იმას ანგარიში.

ნუ გავიწყებდეთ, რომ საქართველოს ავტონომია უნდა იყოს აქტი რუსეთთან შეთანხმებისა და არა უსაფუძვლო საჩუქარი.

გიორგი გვაზავა.

საკირკველი

მსოფლიო ომის გამო მომხდარ არეულობამ ცნობათა გადაფასება გამოიწვია. დებულება, რომელსაც უწინ ჩვენი ეონება შეურყეველ ნიადაგზე მდგარად, გულისხმობდა, რომელიც თვის კატეგორიულ ბრძანებლობით ყველასთვის სავალდებულო დოგმად ისახებოდა და ურომლისოდაც კულტურულ კაცობრიობას ვერ წარმოედგინა კოლექტივური ცხოვრება,—ეხლა უმეტესობაში უნდობლობასა ჰბადებს.—„ქალალდის ნაფლეთი“—ეი როგორა ხასიათდება ის დოკუმენტები, აქტები, თუ ხელშეკრულებანი, რომელნიც ათასი წლობით ურთიერთ დამოკიდებულებად ითვლებოდნენ.

ასეთი ბედი ეწია იმ შესანიშნავ ტრაქტატსაც, რომელმაც 1783 წელს საქართველოს რუსეთთან დამოკიდებულება, ამ ორ თვით-არს სახელმწიფოს მეგობრულ კავშირს! მოხდა ის, რაც თვისის უალრესის სიხაძაგლით და ველურ გამოსახულობით ელემატება ყველა სხვა ისტორიულ დანაშაულობას. ამ უსამართლობის წინაშე მკრთალდება ძველ ბუნების ავაზაკური თარეშობა; მურვან-ყურეს თელვა და შაჰ-აბაზის აწიოკება მოწიწებით დაუთმობს პირველობას იმ მეჩანათურ საქციელს, რომელიც თვითმპყრობელ შავ-ბნელ რუსის მთავრობამ ჩაიდინა ქართველ ერის წინაშე! შაჰ-აბაზმა აატირა საქართველო, თუ გნებავსთ, ბრძოლის პროცესში, იგი გახლდათ დამპყრობი,—მომქმედთა ცეცხლითა და მახვილით!

თვითმპყრობელ რუსეთმა ასის წლის განმავლობაში წინასწარ დასახული მეთოდით ჰგლიჯა საქართველოს სხეული. ბრძანებლობა მკაფიოთ გამოითქვება რომაულ თქმულებაში—divide et impera! მართლაც, ამა ერთის წაშით გამოგთხოვეთ დღევანდელ სიხარულს და გაითვალისწინეთ მთელი შეცხრამეტე საუკუნის საქართველოს ვაება, ამა დაკვირდით, რანაირათ იფლითებოდა ამირანის მკერდი და რარიგ ჰკვნესოდა ბაზალეთის ტბაში აკვანში შებოჭილი ყრმა,—და თქვენ ადვილად მიხვდებით ერის გლოვას, ცამდის აწვდენილ საზარელ კვნესას მისას.

მაგრამ შორს, შორს, სევდის ჰანგებო! დღეს ქართველი ერი თავისუფლდება! იგი იბრუნებს წართმეულს, და შორს არ არის ის დღე, როდესაც ქართველობა თვისის ისტორიულ კუთვნილების პატრონად გახდება.

1917 წლის 12 მარტი ოქროს ასოებით აღიბეჭდება ევროპის ადორძინების ისტორიაში! „ქალალდის ნაფლეთს“ შეეწება უმთავრესი გვერდი, რომელიც შეძლებას მოგვცემს ამოვიკითხოთ მისი შინაარსი. სვეტის-ცხოველის დიდებულ ტაძარში, ქართველ მეფეთა სავანეში, ჩაიყარა საძირკველი საქართველოს ამიერიდგან თავისუფალ ცხოვრებისა! დაიდო ფიცი შეუდრეკელად გავსწიოთ ბრწყინვალე მზისაკენ, დავასაფლავოთ ერის შემაძრწუნებელი დესპოტია. ბრწყინვალე ეკატერინეს, ჩვენი პატარა კახის საფლავთან ჩამოაყალიბა ერმა თვისი მომავალი დიდების სახე!

გაუმარჯოს ავტოკეფალურ ეკლესიას თავისუფალ საქართველოში“—მიჰმართა მღვდელ-მთავარმა მოზღვავებულ ხალხს და კვდელნი შეინძრნენ ერთხმათ ამომძახილ ამინ—ით! ამინ! შესძახა მცხეთამ და მას აღტაცებული ბანი მიაგება მთელმა საქართველომ!

რ. ინგილო.

სიტყვა

ეპისკოპოსის ლეონიდეს, მცხეთის საკათალიკოსო ტაძარში წარმოთქმული 12 მარტს

მადლი, კურთხევა, წყალობა ღვთისა და მდაბალი სალამი თქვენდა, ყოველ პატიოსანნო ჩემო თანამძმებო, ივერიის ეკლესიის მღვდელმთავარ-მოძღვარნო! მადლი, კურთხევა, წყალობა ღვთისა, ტ ბილი და დაბალი მღვდელმთავრული სალამი თქვენდა, საქართველოს ეკლესიის საყვარელნო ძენო ტ ასულ ნო.

უმაღლესად ბედნიერი ვარ, რომ გაღვიძებამ წილად მარგუნა გაზიარება თქვენთან ერთად ამ ჩვენი დიდა ეკლესიის სახელოვანი ქვეშ იმ დიდი სიხარულისა, რომელის განცდითაც გაბრწყინვებულ-გაშენებულია ღღეს მთელი რუსეთი. საყვარელნო მამენელნო! მდგომარე წლის გაზაფხულის პირი ოქროს დიდრონი ასოებით ჩაიწერა რუსეთის სახელმწიფოს ისტორიაში და ეს ახლად დაწერილი კაბადონი რუსთა ცხოვრების ისტორიის უბრწყინვალეს ფურცლად დარჩება საუკუნოდ. ამ გაზაფხულის ბრწყინვალე მზის სხივებმა გაალხვეს, დაადნეს, ორთქლად აქციეს ჩრდილოეთისათვის ჩვეულებრივი მეტად სქელი თოვლი და ამ გამქრალ თოვლს თან გაჰყვა თვითმპყრობელობითი, მონარქიული მართვა-გამგეობა სახელმწიფოსი, მართვა-გამგეობა, რომელიც სულს უხუთავდა ყველა მოქალაქეს, ხუნდებს ადებდა დიდს და პატარას ხელებსა და ფეხებზე, ცივი თოვლივით სუსხავდა, აჭკნობდა, ხშავდა და ძირიან-ფესვიანად ანადგურებდა ყველაფერს, რითაც კი ლამაზი, საყვარელი და მიმზიდველია კაცის ცხოვრება. რუსეთის ძლიერმა ერმა ძირს დასცა, შეშესარა, სამუდამოდ დამარხა მონარქიზმი და ამ ბრწყინვალე გამარჯვებამ სამხიარულოდ აამოძრავა, აახმაურა, გაზაფხულის ადიდებული მდინარესავით, ააზვირთა და ჩვეულებრივ ცხოვრების კალაპოტი დაატოვებინა მას. საერთო მხიარულებაა რუსეთის უზარმაზარ ქვეყნის ყოველ კუთხეში, ქალაქებსა და სოფლებში ფრიალებენ წითელი დროშები, ხალხი უმღერის თავისუფლებას, ხალხი ზეიმობს მონობის ბორკილების დამსხვრევას, ალხი შეჰლაღადებს თავისი განახლების საღოცავ ხატს.

ბედნიერ რუსის ერის მაყრიონის მძლავრმა გუგუნმა ჩვენამდინაც მოაწია და ქართველებიც გულსავსებით ვიზიარებთ ამ დღესასწაულს; საქართველოს ქალაქებისა, დაბებისა და სოფლების მკვიდრნიც აღფრთოვანებით ეგებებიან რუსეთის განახლებას. ყველა ჩვენგანი უკვე ეზიარა ერის ზეიმს თავის მშობელ ქალაქსა თუ სოფელში, თავისი ცხოვრებისა, თუ სამსახურის ადგილზე, მაგრამ მაინც ვერ გამძღარვართ სიხარულით და ეხლა აქ, ყველასაგან მივიწყებულ მცხეთაში, მოგვიყრია თავი ღღესასწაულის გადასახდელად.

ფაილობელი ჭეშმარიტებაა, რომ სასიხარულო მოვლენა და ამბავი მაშინ უფრო ღრმავდება, მეტ სიმძლავრეს იძენს და მეტად სწვდება კაცის ულს, როდესაც უკანასკნელი განიცდის სიხარულს თავის საკუთარ ჭერს ქვეშ, თავისი მშობლებისა, ნათესავებისა, მეზობლებისა და მეგობრების წრეში. მცხეთა ჩვენი ეროვნების დასაბამის აკვანია, ემბაზია ქრისტიან ქართველობისა, სვეტიცხოველი საერთო სულიერი დედა ქართველებისა და იმიტომაა, რომ ამ საყოველთაო სულიერი შვება-ლხენის ღღეს ყველამ მოვაშურეთ ამ ჩვენის სულისა და გონების საკუთარ საგანძურს, რომ მხურვალეთ დავუკოცნოთ ამ ჩვენს მოხუც დედა-ტაძარს ტკბილი დედობრივი ძუძუები და მით გავალრმავოთ ჩვენი სიხარული.

აქ, აი ამ ობლად მზირალ საფლავის ქვეშ განისვენებს ჩვენის ერის სიქადული, ასპინძის ომის გმირი, უკვდავი პატარა კახი. როგორც ვიცით, მეფე ერეკლემ პირობა შეკრა რუსეთის დედოფალ ეკატერინესთან ამ პირობით რუსეთი და საქართველო იწოდებიან მოკავშირეებად, რუსეთს მხოლოდ დახმარება უნდა გაეწია საქართველოსთვის, რომელიც, ყოველ შემთხვევაში, რ ჩებოდა თავისუფალ დ დამოუკიდებელ სამეფოდ. მაგრამ არ გაუმართლა ერეკლეს მოლოდინი, რუსეთის მეფეებმა გადალახეს მათგანვე ხელმოწერილი აქტი, საქ რთველო გამოაცხადეს უბრალო გუბერნიად და ქართველ ხალხს დაადგეს, ძმიშვ ფილი მოსობისა. ას ჩვიდმეტის წლის განმავლობაში ქართველ ერს ალარ გასთენებია სასიხარულო დღე და ამის გამოისობით ცეცხლი ეკიდებოდა ერეკლეს ძველებს დღევანდლამდე, მის სულს მოსვენება ჰქონდა დაკარგული. ღღეს ჩვენი ერის სულის ამომხდელი მონარქიზმი დაიმსხვრა და ვისთვის უნდა გვეხარებინა ეს ამბავი, თუ არა ერეკლესათვის! გაიხარე სულით და მოასვენე შენი ძვლები, ქართველ ერის დიდო გუშაგო, ჩვენო პატარა კახო! გაქრა მთელის რუსეთის მბორკავი ძალი!

მაგრამ შენ ხომ უბრალო შურის მაძიებელი არ იყავი, შენ ხომ შენი ერის თავისუფლება და ბედნიერება გწყუროდა, გაიხარე საფლავში: უკვე ირეკება სამხიარულო ზარი შენის ერის დამოუკიდებლობის აღდგენისა! გარს შემოვრტყმივართ ამ შენს საფლავს იმ მიზნით, რომ აქ დავდვათ ქალმა და კაცმა წმ. ფიცი საყვარელი სამშობლოს აღდგენისა, დემოკრატიულ პრინციპებზე დამყარებულ მართვა-გამგეობით. მეტსაც გახარებთ: აქამდინ რომ მწარედ იტანჯებოდი და თვალი ვერ გაგესწორებინა ამ წმ. სვეტისთვის, რადგანაც მისი დამცირებისა, გალატაკების და დაუძლურების მიზეზად შენს თავსა სთვლიდ, რადგანაც პირველმა შენ გადადგი ნაბიჯი იმ მეფეებისკენ, რომლებმაც საქართველოსთან ერთად ეკლესიაც შეგიბღალეს, დღეს აღდგენილად, თავისუფლად და დამოუკიდებლად ცხადდებს თავის თავს; დღეიდან სწყვეტს ყოველგვარ დამოკიდებულობას რუსის სინოდთან და ეყრდნობა მხოლოდ და მარტოოდენ, თავის საკუთარ თავს!

ძმებო და მოქალაქენო! დღეს პირველად შესრულდა ამ დიდებულ ტაძარში წირვა სწორედ იმ წესით, როგორითაც სრულდებოდა მის დამოუკიდებლობის დროს და მით ჩაედგა მტკიცე საფუძველი მისი თვით არსებობისა.

დღეიდან ინიშნება დროებითი მართველობა განთავისუფლებულ ეკლესიის საქმეების მწარმოებლად და დაიდგინება ოქმი, რომ არჩეულ იქმნეს არა შორეულ მომავალში საქართველოს დამოუკიდებელ ეკლესიის კათალიკოზი.

გავიტანოთ ეს ამბავი ჩვენს ქვეყანაში კ ედითი-კედი, ვაცნობოთ იგი ჩვენს ერს და დანიშნულ დროს საქართველოს ყოველ კუთხიდან, საინგილოდან დაწყებული შავი ზღვის ნაპირებამდე, წარმოვიყვანოთ წარმომადგენლები, როგორც სასულიერო, ისე საერო წოდებისა, რომ აქ, ამ დედა-ეკლესიის წიაღში, მათ ხმა მისცენ საყოველთაო, ფარული, სწორ კენჭის ყრით მას, ვისაც ერი ისურვებს კათალიკოსად. აქ ხმა ერისა იქცევა ხმად ღვთისა და ერისაგან გამორჩეულს ღმერთიც თავის არჩეულად სცნობს.

მირონის მადინებელო სვეტო ცხოველო! შენ სცხე მირონი ჩვენგან დაწყებულ საქმეს და მიეც გამარჯვება საქართველოს თავისუფალ ეკლესიას. ამინ.

დეპეშები

(დ. ჰ. ს.)

უკრაინელთა დადგენილება

ხარკოვიდან იტყობინებიან: უკრაინელთა კრებამ დაადგინა: მოწვეულ იქმნას დამფუძნებელი კრება, დამყარდეს დემოკრატიული რესპუბლიკა, გამბტკიცდეს უკრაინის ავტონომია, უკრაინულ სახალხო სკოლებში და სასამართლოში უკრაინული ენა შეიტანონ. მუშათა დეპუტატების საბჭომ უკრაინულ ენაზე გაზეთი გამოსცეს.

ტუსაღების გაქცევა

ხარკოვიდან იტყობინებიან: საგუბერნიო სატუსაღოდან 50 პოლიტიკურის განთავისუფლების დროს, სისხლის სამართლით დასჯილი ავაზაკებიც შეეცადნენ გამოსვლას 700 მდე კაცი, მაგრამ დარაჯებმა შეაჩერეს. 2 ტუსაღი მოჰკლეს, მათ შორის მოჰკლეს მენგე, რომელიც მონაწილე იყო 1916 წ. ქრისტეშობისთვეში ნოქართა ბანკის გაძარცვაში. 4 ტუსაღი დაიჭრა.

ოდესიდან იტყობინებიან: ხერსონის სატუსაღოდან ალეშკოსაკენ გაქცეულმა ტუსაღებმა ალეშკოს სატუსაღო ხელში ჩაიგდეს და ტუსაღები გაანთავისუფლეს. ნიკოლაევიდან იტყობინებიან, ხერსონის ციხიდან გამოქცეულთაგან 22 დაიპატიმრეს.

ოდესის პატიმართა თხოვნით გენერალ-გუბერნატორი კირილოვი სატუსაღოში მივიდა და განუცხადა: შუამდგომლობა აღვძარ დეზერტირობისათვის დაპატიმრებულთა გასანთავისუფლებლად და ამნისტიის გასაფართოვებლადაო.

პოლიტიკურთა დაბრუნება

მოსკოვიდან იტყობინებიან: ციმბირიდან 40 პოლიტიკური დაბრუნდა. მათი ნაწილი პეტროგრადში იგზავნება.

დემონსტრაცია მოსკოვში

მოსკოვში მუშათა დეპუტატების საბჭოს თაოსნობით დემონსტრაცია მოახდინეს და მუშათა ძირითადი მოთხოვნილებანი დაადასტურეს. თეატრის მოედანი და ახლო მახლო ქუჩები ხალხით გატენილი იყო. მოედანზე მოვიდა მოსკოვის ოლქის ჯარის უფროსი გრუზინოვი, რომელსაც ერთსულოვანი „ურა“-თი მიეგებნენ. გრუზინოვმა ცხენ და ცხენ ჩამოუარა დემონსტრანტებს და თავისუფლებას ულოცავდა.

ვ. ბ. კოროლენკოს მოწოდება.

სათათბიროს წევრი გერასიმოვი ტელეფონით იტყობინება: „სამშობლოს გამოსარჩენა მუდამ საჭიროა და მით უმეტეს ეხლა. მასთან ერთად ვიცავთ ახალ თავისუფლებას, რომელსაც მტრის შემოსევა სიკვდილს უქადის. ეხლა რომ ჩვენს მ წა-წყალზე გერმანელების მაირაღი აფრიალდეს, მასთან ერთად აფრიალდებოდა შავბნელი დროშა რღვევისა და დესპოტიურ წყობილების აღდგენისა. მაშინ ბატონობას დაგვიწყდება მხოლოდ ნიკოლოზ რომანოვი კი არა, არამედ მის საშუალებით ვიჭელმ ჰოჰენცოლერნიც. ჰოჰენცოლერნისათვის საჭიროა, რუსეთი ხანგრძლივ იყოს ჩაფლული სიბნელეში და ქედ წახრილობაში. ამ საფრთხის ასაცილებლად გაათკეცებულის ძალღონით უნდა დავიცვათ ჩვენი სამშობლოს საზღვრები. ძირს პარტიობა და განხეთქილება! დეე ყველას თვალი ერთ მხარეს იყოს მიპყრობილი, საიდანაც მოისმის გერმანელთა ფეხის ბრახუნი და ზარბაზნების გრიალი. მახლობელი ჩვენი მიზანია, შემოსეულ მტრის მოგერიება, სამშობლოს და მისი თავისუფლების გამოსარჩენლება.

სამეფო მატარებლების გაუქმება

დროებითმა მთავრობამ დაადგინა: გაუქმდეს ყველა მატარებლები და ვაგონები სამეფო გვარეულობისა. ამ ნაწილის ინსპექცია გაუქმდეს. მხოლოდ სამი მატარებელი დარჩეს უცხოეთის უმაღლეს სტუმართათვის.

რევოლუცია მოსკოვში

ვენიდან „კორესპოდენც-ბიუროს“ ატყობინებენ: გაზეთები დარწმუნებულნი არიან, რა მიმართულებაც უნდა მიიღოს რუსეთის რევოლიუციამ, რუსეთის სამხედრო ძალა უმოქმედობას გამოიჩენს. რუსეთის რევოლიუციის დიდი გავლენა მოკავშირეებზე უკვე ცხადად სჩანსო.

სრულიად რუსეთის გლეხთა კავშირი

პეტროგრადი. სრულიად რუსეთის გლეხთა კავშირის წარმომადგენელებმა განცხადება მიართვეს ახალ მთავრობას და პეტროგრადის მუშათა და ჯარისკაცთა დეპუტატთა საბჭოს, რომლითაც აღნიშნავენ დაუყოვნებლივ სრულიად რუსეთის გლეხთა კავშირის შექმნას პეტროგრადში.

სასურსათო საქმე

პეტროგრადი. სახელმწიფო სათათბიროს აღმასრულებელ კომიტეტმა მუშათა და ჯარის კაცთა დეპუტატთა საბჭომ, სამეწადმოქმედო მინისტრთან შეთანხმებით, დაადგინა მოახდინოს სათესლე ხორბლის რეკვიზიცია. ამ დადგენილებაში განმარტებულია, თუ რამდენი ფუთი ხორბლეული დაიტოვონ იმათ, ვინც ხვნა-თესვას მისდევენ.

ჯარის კაცთა წერილები

კიევი. ჯარის კაცთა, იუნკრების და აფიცრების დეპუტატთა კრებამ დაადგინა, რომ სალდათებმა წერილებში თავიანთ მშობლებსა და ნათესავებთან ის აზრი გაატარონ, რომ აფიცილებლიდ მხარი დაუჭირონ ახალ დროებითი მთავრობას, რომელიც იბრძვის თავისუფალ რუსეთის განსამტკიცებლადაო.

პეტროგრადი: პეტროგრადის საagენტო აცხადებს, რომ დასავლეთ რუსეთში, ტელეგრაფის მავთულებით გადაცემული აზრი, ვითომც პეტროგრადის მუშათა დელეგატების საბჭომ დაადგინა შემოღებულ იქმნას მონარქიული კონსტიტუციაო, მტკნარი სიცრუე და სიყალბეაო. თუ როგორ მოახერხეს თავისუფლების მტრებმა ასეთის საძაგლობის ჩადენა, თავის დროზე ვაუწყებთ საზოგადოებასაო...

პეტროგრადი, 13 მარტი. დროებითმა მართველობამ პეტროგრადში კავკასიის მეფის ნაცვლის მოადგილედ დანიშნული სენატორი მილიუტინი, თავისივე თხოვნის თანახმად, სამსახურიდან გადაყენა. მის მაგივრად დანიშნა დროებითის მართველობის გამგე ნაბოკოვი.

დროებითი მართველობამ დაადგინა გაათავისუფლოს ტყვეობიდან განათლების ყოფილი მინისტრი კულჩიცკი.

სატახტო ქალაქს საფრთხე მოელის, ამიტომ მუშათა საბჭოს და სალდათთა დეპუტატებს ამ დღეებში თათბირი ჰქონდათ, თუ როგორ დაიცვან პეტროგრადი. ამ ბჭობაში მონაწილეობას იღებდა პეტროგრადის სამხედრო ოლქის გენერალი კორნილოვი.

ფრედერიქსის დაპატიმრება

სად. გომელზე დაატუსაღეს სასახლის ნამინისტრალი გრაფი ფრედერიქსი. როგორც „რ. ვ.“-ი გადმოგვცემს, ფრედერიქსი 6 მარტს ნაშუადღევის 4 საათზე გომელის სადგურზე მისულა საფოსტო მატარებლით. ვაგონში იყო ორი აფიცერი: ერთი გენერალი, მეორე არტილერიის პრაპორშჩიკი. ამ ვაგონს ჯარი შემოარტყეს. ვაგონიდან გამოვიდა პრაპორშჩიკის ფორმით გამოწყობილი მოხუცი კაცი და ტელეგრაფის განყოფილებაში შევიდა. იქ იკითხა ფრედერიქსის სახელობაზე ხომ არაფერი დეპეშა არისო. მართლაც იმ დროს ფრედერიქსის სახელობაზე დეპეშას ღებულობდა მოხელე. დეპეშა აცნობებდა: „ოჯახობა ჯანსაღად არის, თავს კარგად გრძნობს, პეტროგრადში თქვენი მოსვლა საშიშია, გომელში მოიცადეთ“.

ფრედერიქსის გომელში ყოფნის ამბავი იმწამს აცნობეს გომელის მეცხოვნე ჯარის უფროსს კესლერნიკოვს, რომელიც აღმასრულებელ კომიტეტს მოელაპარაკა და სასახლის ნამინისტრალი ფრედერიქსი დაატუსაღა. ფრედერიქსის თანმხლებლის ვინაობა ვერ გამოარკვიეს.

არამკითხენი.

ადესა. 12 მარტი. ღღეს საგაპრო მოედანზე გამოვიდნენ არამკითხენი, რომელნიც გადაცმულნი იყვნენ სტუდენტებად და მეზღვაურებად და თავის ნებით, მუშათა დეპუტატთა სახელით დაიწყეს ნიხრი სხვა და სხვა სანოვაგეზე. მუშათა დეპუტატთა საბჭომ უშალ მიიღო ლონის ძიება და დაატუსაღა არამკითხენი. ქალაქის კომისარებმა განცხადებით აუწყეს ხალხს, რომ ნიხრის შეცვლის უფლება აქვს მხოლოდ მარტო ქალაქის უფროსსაო.

უცხო სახელმწიფოთა მეფეთა სიტყვის კავშირი.

როკი. უცხო სახელმწიფოთა მეფეთა სიტყვის კავშირმა გაუგზავნა მისალოცი დეპეშა გარეშე საქმეთა მინისტრს, რომელშიაც გამოსთქვამენ აღტაცებას თავისუფალ რუსეთის აღდგენის გამო და დემოკრატიულ იდეების განხორციელებას უსურვებენ ახალ დროებითს მთავრობას.

სამხედრო და საზღვაო მინისტრის მოგზაურობა

რიგა. სამხედრო მინისტრი გუჩკოვი 13 მარტს შტაბის მოხელეთა ამალითურთ ჩამობრძანდა. ჯარი და ხალხი აღტაცებით მიეგება. ყველგან, სადაც უხვდება მგზავრობა მინისტრს, ოვაციას უმართავენ და დიდის აღტაცებით ეგებებიან.

რკინის გზაზე მომუშავეთა ჯამაგირის მომატება

პეტროგრადი. გზათა სამინისტროს კომისარმა სახელმწიფო სათათბიროს წევრმა ბუბლიკოვმა წინადადება მისცა კერძო რკინის გზათა მმართველობას, საჩქაროდ იქონიონ მსჯელობა და დაუყოვნებლივ მიუმატონ ყველა დარგის მომუშავეთ.

უკრაინელთა მანიფესტაცია და ფედერატიული ავტონომია

პეტროგრადი. 12 მარტს, კაზანის ტაძრის მოედანზე უკრაინელთა ყრილობა მოხდა, რომელსაც დაესწრო აუარებელი ხალხი. ამავე ტ რში გადაიხადეს პანაშვიდი ტ. გ. შევჩენკოს სულის მოსახსენებლად; დეკანოზმა ორთაცვალ ბულსაზრნა სიტყვა წარმოსთქვა და დაახასიათა შევჩენკოს მოღვაწეობა, მოუწოდა ხალხს, რომ მათ განაგრძონ შევჩენკოს მიერ დაწყებული საქმე და განახორციელონ უკრაინელთა თავისუფლების იდეალი. აქედან ხალხი გაემართა თავრიდის სასახლისაკენ. აქ მან მიგვგზა სახელმწიფო სათათბიროს წევრი, თავმჯდომარე მუშათა საბჭოს ალმასრულებელ კომიტეტისა ბ. სოკოლოვი, რომელმაც უკრაინელთ მიჰმართა მგზნებიარე სიტყვით და, სხვათა შორის სთქვა, რომ კომიტეტი კანონიერად აღიარებს უკრაინელთა მოთხოვნილებას და თქვენთან ერთად ვიბრძოლებთ ფედერატიულ რესპუბლიკის განსახორციელებლად.

ომის დეპეშები

მთავარ ბანაკის ცნობა.

13 მარტი

პეტროგრადი. დასავლეთის ასპარეზი. დაბა პოსტავის მიდამოებში გერმანელებმა 54-ჯერ შემართეს ჩვენსკენ მახრჩობელა გაზის ტალღა, ოღონ შეეცადნენ შემოტევას, მაგრამ სრულიად მოვიგერიეთ. ოდახოვშიზის მიდამოებში, ბარანოვიჩის აღმოსავლეთით, გერმანელების 2 როტა თითო სუდარებში გახვეულნი იერიშით წამოვიდნენ ჩვენი სანგრებისაკენ, მაგრამ ზარბაზნების სროლით მოვიგერიეთ. სმორგონის ჩრდილო-დასავლეთით გერმანელების საფრენი ჩამოვაგდეთ.

რუმინეთის ასპარეზზე სრულიად.

კავკასიის ასპარეზი. ხანიკინის მიმართულებით ჩვენმა ჯარმა აიღო კალაიშაპის სიმაგრე. ოსმალები მინდაგარის მაღლობებზე მაგრდებიან.

ამერიკა

მაშინგტონი. მთავრობამ გადაწყვიტა სამხედროს შეუდგეს ევრონელთან ომის გამოცხადების მიდამოებში. სამხედროს ხანგრძლივ ოფიციალურ წარმოებს. მოკავშირე სახელმწიფოებთან შეერთებული შტატები არავითარ პოლიტიკურ კავშირს შეკვრას არ აპირებენ. მოკავშირეებს დაეხმარებიან სამხედრო და საზღვაო საქმეებში ფულით და სასროლ მასალით.

გაზრახულია 5 მილიარდი დოლარი ასესხონ მოკავშირე სახელმწიფოებს.

საბერძნეთი

პარიზი. ჰავასის საagენტოს ატყობინებენ: საფრანგეთის, ინგლისის და რუსეთის ელჩები სამხედრო გემებიდან ათენაში დაბრუნდნენ და თავ-თავის საელჩოებს დაუბრუნდნენ.

რუსეთი

რიგა. რიგის ასპარეზზე მივიდნენ მთავრობის გაგზავნილი სათათბიროს წევრნი ეფრემოვი და მაკო

დეპეშები

(„საქართ.“ საკ. კორესპ.)

პეტროგრადი. პეტროგრადში მყოფ ქართველთა საზოგადო კრებამ ერთხმად აღიარა, რომ მომავალ დამფუძნებელ კრების მოწვევა აუცილებლათ გვაფალგებს მთელი ქართველობა შემოგკრბეთ ქართველ ერის დარღვეულ პოლიტიკურ უფლებათა აღდგენის გარშემო, და საქართველოს ყველა ჯგუფისა, კლასისა, წოდებათა და პარტიათათვის სახელმძღვანელო ლოზუნგად უნდა იყოს საქართველოს დამოუკიდებლობა. აღდგენა ავტონომიის სახით საქართველოს ტერიტორიის ფარგლებში, რომელსაც განუწყვეტელი კავშირი უნდა ჰქონდეს რუსეთთან. ეს კავშირი უნდა განსაზღვროს განსაკუთრებულმა კანონმა.

პოლიტიკურ ინფორმაციისა და სხვა ეროვნებათა ორგანიზაციებთან დამოკიდებულებისათვის არჩეულია კომიტეტი: ივ. ჯავახიშვილი, ნინო გელოვანისა, ი. ყიფშიძე, ნ. სიდომონერისთაგი, ზ. ავალიშვილი, ალ. ჩერქეზიშვილი, ნუცუბიძე.

კრების თავმჯდომარე ზურაბ ავალიშვილი

—

ჟუთაისი. აღმასრულებელ კომიტეტის მეცადინეობით ქალაქში სრული წესიერებაა დამყარებული. კომიტეტში შესული ჯგუფები თანხმობით მუშაობენ ახალის მთავრობის განსამტკიცებლათ. გამოტანილია და უკვე სისრულეში მოვიყვანე რეზოლიუციები, რომლებიც ზოგი ტელეგრამით, ზოგიც ფოსტით ვაუწყე ყველას. გუშინ (12 მარტს) მთელის კომიტეტის თანადასწრებით დიდის ამბით დაიფიცა მთელის გარნიზონის ჯარმა. დაფიცების შემდეგ გაიმართა დიდი მიტინგი კომიტეტის თავმჯდომარის, ქალაქის თავის ჩიქოვანის თავმჯდომარეობით, წარმოსთქვეს სიტყვები კომიტეტის წევრებმა, აფიცრებმა და ჯარისკაცებმა. მიტინგს მოჰყვა პარადი. საზოგადო აღფრთოვანება განუსაზღვრელია.

ქალაქის თავი ილ. ჩიქოვანი.

ახალი ამბავი

მცხეთაში. 12 მარტს 10,000 მეტმა კაცმა და ქალმა მოიყარა თავი ჩვენს ძველს საკათედროსო ტაძარში. ყველანი მოეშურებოდნენ, რომ დასწრებოდნენ საქართველოს ეკლესიის დამოუკიდებლად გამოცხადებას. იყვნენ: ოთხივე ზღვდელმთავარი საქართველოისა, ყოველად-სამღვდელონი ლეონიდე, გიორგი, ანტონი და პიროსი, მთელი ქართველი სამღვდელოება თბილისისა, დეპუტატები სამღვდელოებისა, ქართლ-კახეთისა, გურია-ოდიშისა, ამერეთ-იმერეთის თავად აზნაურობის საგუბერნიო და სამაზრო მარშლები, წარმომადგენელნი ქართულ საკულტურო დაწესებულებათა. არაგვის ხეობის მცხოვრებთა ცხენოსანი წარმომადგენელნი და თავიანთის დროშებით.

თბილისიდან ხალხი ჩამოიყვანა სამმა მატარებელმა, ორმა ჩვეულებრივმა და ერთმაც საგანგებომ. ბევრნი წამოვიდნენ ავტომობილებითა ტელეგრამებით. დილის 10 საათზე დაიწყო საპატრიარქო წირვა. გამოცხადებზე ყოველად სამღვდელო ლეონიდემ დადასტურა ოფიციალურად წარმოსთქვა და მიულოცა მლოცველთა საქართველოს დაკვრავებულ ეკლესიის განახლებულ ცხოვრების დაწყება. ნაწირვებს ტაძრის გალავანში გადახდილ იქმნა სამადლობელი პარაკლისი რუსეთის ძველის წმ. წყობილების შემოსვრისა და თავისუფლების დამყარებისათვის (ამის ტელეგრამა გაეგზავნა რუსეთის დროებითს მთავრობას და მასაც ცალკე დავბეჭდავთ). პარაკლისის გათავების შემდეგ სამღვდელოება და მლოცველნი ისევ ტაძარში შეკრებნენ, მოიხსენიეს პატარა კახი, გიორგი საქართველოს უკანასკნელი მეფე, პოზიციებსა და თავისუფლებისათვის ბრძოლაში დახოცილნი, ადიდგრძელეს საქართველოს ეკლესიისათვის წამებულნი მღვდელმთავარი კირიონი და დავითი და არქიმანდრიტი ამბროსი, რომელნიც აქ სანეტარო წამსაც კი სამშობლოს გარეგ არიან ხორციელად ამას მოჰყვა წაკითხვა ოქმისა, რომლითაც გამოცხადებულ იქმნა: გაგრძელება საქართველოს ავტოკეფალურის ცხოვრებისა, არჩევა ეპისკოპოს ლეონიდისი საქართველოს ეკლესიის დროებით გამგედ (სანამ კათალიკოსს აირჩევდეს ქართველი ერი) და აღმასრულებელ კომიტეტისა, რომელმაც უნდა ჩაიბაროს საქართ. ეკლესიის საქმეები. ხალხი მოწიწებით ისმენდა ამ ოქმის კითხვას და კითხვის გათავებისას გაისმა საყოველთაო „ამინ“ და იქვე შეუდგნენ ხელის მოწერას.

გალავანში ყოვლად სამღვდელო ლეონიდემ არაგვისპირელებს ოქროკარიანთი დროშა უკურთხა. გალავანშივე გაიმართა მიტინგი, რომელზედაც ორატორებმა მოუწოდეს ხალხს საქართველოს განთავისუფლებისაკენ.

საათის სამზე სუფრა გაუშალეს სამღვდელოებას და იშვრვოიდან მოსულებს. სადილის დროს მრავალი სიტყვა წარმოითქვა. ორატორები ურჩევდნენ: ვისარგებლოთ მომენტით და ვიზრუნოთ ჩვენის ქვეყნის სრულ განთავისუფლებისათვისო.

დიდად გახარებული ხალხი საათის შვიდზე დაიშალა იმ იმედით, რომ სულ მოკლე ხანში მცხეთისავე ტაძარში თავს მოიყრის სრულიად საქართველოს ეკლესიის კათალიკოსის ასარჩევად.

„ახალ კლუბის“ საზოგადო კრების დეპეშა ახალ მთავრობასთან. „ახალი კლუბის“ საზოგადო კრებამ, რომელიც შესდგა 9 მარტს, შემდეგი შინაარსის დეპეშა გაუგზავნა მინისტრთა თავმჯდომარეს ლვოვს, სახელმწიფო სათათბიროს თავმჯდომარეს როძიანკოს და მუშათა დეპუტატების საბჭოს თავმჯდომარეს ჩხეიძეს: ქართულ ახალი კლუბის საზოგადო კრება უძღვნის გულმხურვალე სალამს ახალ მთავრობას და ახალ, თავისუფალ რუსეთს. დიდი ხალხის გენიალობა მოჯადოებული იყო და მიჯაჭვული ბნელ საპატიმროში, მაგრამ დღეს მან მძლავრად გაგლიჯა ის ჯაჭვები, დაამხო დესპოტიზმი და მით მოჰფინა სხივები სიხარულისა რუსეთის მოქალაქეთა დათრგუნვილ გულს.

ჯვარცმული ქართველი ერი ას წელზე მეტი კვნესოდა ძველი ტლანქ ბოროტების ხელში, შეგინებული და დამცირებული ჰქონდა თავისი საკეთესო გრძნობები და იმედები, თუმცა აუარებელი სისხლი უღვრია მას რუსეთის საკეთილდღეოდ მის ბედნიერებისთვის ბრძოლაში. დღეს კი მას სწამს, რომ დიადი რუსეთის ხალხი, რომელიც ეკვეთა ტლანქ ბოროტებას დ დიდი მსხვერპლი შეწირა მის დამხობას, შეიერთებს ერთმორწმუნეს და ერთგულ საქართველოს, მიანიჭებს მას ისტორიულ უფლებებს და ავტონომიას, თავის ეროვნულ თვითმართველობას. ამით განამტკიცებს იგი ქართველი ერის სულიერსა და ფიზიკურ ერთგულებას რუსეთის ხალხთან. რამოდენიმე ასიათასი ქართველი იბრძვის რუსეთთან ერთათ ხალხის უფლებისა და თავისუფლებისთვის. და საქართველო უკანასკნელ სისხლის წვეთამდის იბრძოლებს, რომ დაუმტკიცოს უსაზღვრო ერთგულება რუსეთის ერს, რომელიც ღირსეულათ დააფასებს მას და განახორციელებს წამებულ ერის ამდენის ხნის სანატრელ სურვილებს.

საქართველოს ეკლესიის დროებითის გამგეობის სხდომა. მცხეთას, 12 მარტს, სრულიად საქართველოს წარმომადგენელთა კრებისგან არჩეული, თავისუფალ ქართულ ეკლესიის საქმეების გამგე-მომწყობ კომიტეტის პითველი საორგანიზაციო კრება მოხდა. არჩეულ იქმნენ პრეზიდიუმი: ორი თავმჯდომარის ამხანაგი და ორიც მდივანი.

მთავრებისა და მღვდაოთნეთა კრება. ორშაბათს, 13 მარტს, წმ. ნიკოლოზის ეკლესიის სკოლის შენობაში გაიმართა მთავარ-დიაკვნებისა და მეფდავითნეთა კრება. კრებამ თავმჯდომარედ აირჩია ქვაშვეთის მღ. ფხალაძე. შემდეგ ერთხმად აირჩია 5 კაცისგან დროებითი ბიურო, რომელსაც დაეკალა ხუთშაბათს, 16 მარტს, საღამოს 7 საათზე, მოიწვიოს ფართო კრება.

თბილ. მასწავლებელთა კრება. 11 იანვარს შესდგა თბილისის მასწავლებელთა კრება, რომელსაც დაესწრო ყველა ტიპის მასწავლებელი რიცხვით 2000 კაცი. კრების თავმჯდომარეთ არჩეულ იქმნა ივანე პალმოვი, პრეზიდიუმათ: ვარლამ ბურჯანაძე, ივანე აკუნოვი და პ. ივანინოვი, მდივნად ქალთა კურსების ლექტორი ბარაჩი. კრებამ იქონია მსჯელობა მასწავლებელთა კავშირის დაარსების შესახებ და გადასწყვიტა ამ გვარი კავშირი დაარსდეს. კრებამ იმსჯელა აგრეთვე კავკასიის სამოსწავლო ოლქის მზრუნველის რუდოლფის გადაყენების შესახებ და ეს სისრულეში მოიყვანოს და ეცნობოს ეს განძარახვა განათლების მინისტრს მანუილოვს და კომისარებს. კრებამ აღძრა საკითხი აგრეთვე სასწავლებლების ახლაე რეორგანიზაციის შესახებ, მაგრამ ამის განხილვა ვეღარ მოასწრო და გადასდო შემდეგ კრებისთვის, რომლის მოწვევა პრეზიდიუმს დაეკალა.

დეპეშა ჩხეიძეს. თბილისის რევოლიუციონურმა ჯგუფმა მიწის მზრუნველებ სამ აღმასრულებელ კომიტეტის წევრს ჩხეიძეს შემდეგი დეპეშა გაუგზავნა: „რევოლიუციონური ჯგუფი თბილისის მიწის მზომლებისა გიგზავნის სალამს, საუკეთესო საკაცობრიო იდეალებისთვის, ნაცადო მებრძოლო, თქვენ და ყველა წინამძღოლთ დიდებულ რევოლუციისას, რომელმაც გაანთავისუფლა რუსეთი ძველი ბორკილებისაგან და მიჰყავს დემოკრატიულ წყობილებისაკენ. სახელი და დიდება მუშათა და ჯარისკაცთა დეპუტატების საბჭოს. საუკუნო ხსენება თავისუფლების მსხვერპლთ.

თბილისის სახელმწიფო დაწესებულებათა მოხელეებს საერთო კრება ჰქონდათ 12 მარტს და დაადგინეს: 1) შეუდგინონ კავშირი დროებით მთავრობისათვის ხელის შესაწყობად; 2) ამ კავშირმა მშიდრო დამოკიდებულება უნდა იქონიოს ამგვარსავე ორგანიზაციებთან; 3) უნდა მოისპოს სახელწოდება „მოხელე“ („ჩინოვნიკი“) რადგან ასეთი სახელწოდება ამცირებს ადამიანის ღირსებას; 4) უარი უნდა განაცხადონ ყოველგვარ ჩინ-ორდენების მიღებაზე და ვისაც ეხლა რაიმე ორდენი აქვს, სახელმწიფოს უნდა შესწიროს თავდაცვის საჭიროებისათვის; 5) წინადადება მიეცეს კავშირის წევრებს, რომ ვისაც გააჩნია ძვირფასი ნივთიერობა, ყოველივე დროებით მთავრობას გადასცენ სახელმწიფოს საჭიროებისათვის.

ქართულ საქველმოქმედო საზოგადოების გამგეობა ბათომის და ახალქალაქის საქველმოქმედო საზოგადოების განყოფილებებს ატყობინებს: „ეექსპონატის და ნივთების ყიდვა და გამოგზავნა შესწყვეტეთო.

სოციალ-რევოლიუციონერების კრება. დღეს, 15 მარტს, ქალაქის თვითმართველობის დარბაზში საღამოს 8 ს. დანიშნულია სოციალ-რევოლიუციონერთა კრება.

თბილისის აღმასრულებელ კომიტეტს დეპეშით ატყობინებენ, რომ ამიერ-კავკასიის რკინის გზის ჯანდარმთა საპოლიციო სამმართველოს აფიცრებმა და ჯარისკაცებმა გამოუცხადეს თანაგრძნობა დროებით მთავრობას და მიიღეს მისის ერთგულობის ფიცი. ამასთანავე ისინი ითხოვენ, რომ ცნობილ იქნენ განახლებულ რუსეთის თავისუფალ მოქალაქეებად.

თბ. სახაზინო პალატამ ფინანსთა მინისტრის განკარგულებით გახსნა ხაზინაში სამი მილიონის კრედიტი.

ქართველ საგზეადრო პირთა კრება. 13 მარტს ახალ კლუბში შესდგა ქართველ სამხედრო პირთა კრება. დაესწრნენ განსაკუთრებულათ ქართველი ჯარის კაცები, აფიცრები და გენერლები. კრებამ აირჩია აღმასრულებელი კომიტეტი, და მიანდო მას დელეგატის არჩევა ჯარის კაცთა საბჭოში გასაგზავნათ. კრების გაგრძელება შემდეგისათვის გადაიდვა.

საყოველთაოდ. დიდი ეროვნული ღღესასწაული, რომელიც რევოლიუციის გამარჯვების გამო დღეს (15 მარტს) უნდა გამართულიყო თბილისშიაც, ტეხნიკურ დაბრკოლებათა გამო, სხვა დროისათვის გადაიდვა. თავისს დროზე გამოცხადებული იქნება დღე, როცა უნდა მოხდეს საყოველთაო ღღესასწაული.

თბილისის გუბერნიის საქმეები უკვე ჩაიბარეს თბილისის ქალაქის აღმასრულებელ კომიტეტის კომისარებმა. ამის შემდეგ ამ საქმეების გაძღოლას აპირებენ აღნიშნული კომისარები.

თბილისის აღმასრულებელი კომიტეტის დადგენილებით გაზეთი „კავკაზი“ გადადის სარედაქციო კომისიის გამგეობაში, რომელშიდაც შედიან, თბილისის აღმასრულებელ კომიტეტის წევრები: ნ. ჟორდანია, პ. გელეიშვილი, ა. შახატუნიანი, აბდულ რახიმეგ ახვერდოვი და მ. ვესელოვზოროვი.

თბილისის ქალაქის აღმასრულებელ კომიტეტს აუარებელი დეპეშები მოსდის კავკასიის ყველა დაბა-ქალაქებიდან. იტყობინებიან, რომ ყველგან კრებები იმართება ახალ მთავრობისათვის თანაგრძნობის გამოსაცხადებლად და აღმასრულებელი კომიტეტები სდგებიან.

თბილისის მცხოვრებთა საყურადღებოდ ქალაქის აღასრულებელი კომიტეტი საყოველთაოდ აცხადებს, რომ ის პირნი, რომელნიც კომიტეტის სახელით მოქმედებენ, თან უნდა ჰქონდეთ კომიტეტის კომისარებისა და მდივნების ხელმოწერილი მოწმობა, კომიტეტისავე ბეჭედ დაკრული. ვისაც ასეთი მოწმობა არ ექნება, ის უნდა დააკავონ და კომიტეტში გამოგზავნონ.

ქალაქის ლაზარეთში № 40 14 მარტს იმყოფებოდნენ შავი სახადიანები: 147 მოქალაქე და 538 სამხედრო, სულ 685 კაცი.

ამიერ კავკასიის სამხედრო სამრეწველო ბიუროს სხდომა. 8 მარტს, ამიერ კავკასიის სამხედრო სამრეწველო კომიტეტის ბიუროს კრება ჰქონდა მიმდინარე საქმეების შესახებ. კრებამ მოისმინა მოხსენება ბიუროს თავმჯდომარის, ს. ფ. ზავალიშინისა დღევანდელი მომენტის შესახებ და გამოიტანა შემდეგი დადგენილება: ეთხოვოს თბილისის აღმასრულებელ კომიტეტის წევრებს ერთი წარმომადგენელი ამიერ-კავკასიის სამხედრო-სამრეწველო კომიტეტმაც იყოლიოს თბილისის აღმასრულებელ კომიტეტში, ამგვარ წარმომადგენელად ბიურომ აირჩია ს. ფ. ზავალიშინი. 2) გაეგზავნოს დეპეშა ცენტრალურ სამხედრო სამრეწველო კომიტეტს, რომ გამოგზავნონ თბილისში ერთი კომისარი სახელმწიფო სათათბიროსი ან აღმასრულებელი კომიტეტის, 3) დაარსდეს თბილისში საგუბერნიო სასურსათო კომიტეტი დ ამ საქმისთვის არჩეულ იქმნა 5 კაცი, 4) ხელი შეუწყონ ომის დაბოლოებას და ეთხოვოს რედაქციებს, ამის საწინააღმდეგო სტატიებს ნუ დაბეჭდავენ გაზეთებშიო.

მუშათა საბჭოში დეპუტატებად თბილისის თვითმართველობის მუშათა ჯგუფი ასახელებენ შემდეგს პირებს: ბ. აარურუნოვს, მ. მ. არუთუნოვს, დ. მერიტაშვილს, ვ. როხლინს, ი. სტაროსელსკის, თუმანიშვილს და ვ. ხანაშვილს.

ამიერ კავკასიის სახელმწიფო საადგილმამულო ბანკის წევრთ კრება ქონდათ 11 მარტს, რომელზედაც დაადგინეს: მიესალმონ დროებით მთავრობას, ყოველ ძალღონით ხელი შეუწყონ მის განმტკიცებას და ომის განგრძობას სასურველ შედეგამდე.

საგუბერნიო სასურსათო კომიტეტში თავის წარმომადგენლებად ქალაქის საბჭომ აირჩია ხმოსნები ძიძილშვილი, ენფიაჯიანცი და კაზაკოვი.

თბილისის ებრაელებმა ძალაქის აღმასრულებელ კომიტეტის წევრად აირჩიეს თავის მხრივ, ნაცვლად ექ. შტრეიხერისა, ნაფიცი ვექილი ბროდსკი.

თბილისის ქალაქის აღმასრულებელმა კომიტეტმა 11 მარტს, დაადგინა შეატყობინოს თბილისის გუბერნატორს პოლკოვნიკ მანდრიკას, რომ ვინაიდან მთელს რუსეთში ძველი გუბერნატორები გადაყენებული არიან, ამიტომ ისიც, მანდრიკა, თანამდებობიდან უნდა გადადგეს და ყველა საგუბერნიო საქმეები აღმასრულებელ კომიტეტის კომისარს ჩაბარდეს. როგორც ამბობენ, კომიტეტს კომისარად დაუნიშნავს ალ. ხატისოვი.

კ. აფხაზის ჩამოხვდა. თბილისის გუბერნიის თავად-აზნაურთა მარშალი კონ. ნიკ. აფხაზი გუშინ, 14 მარტს, პეტროგრადიდან თბილისს ჩამოვიდა.

საპოლიციო უბნების უფროსებად ქალაქის აღმასრულებელ კომიტეტს, როგორც გადმოგვცეს, დაუნიშნავს: 1) პირველ უბანში ბ-ნი ასათიანი, მის თანაშემწედ ბ-ნი ყარანგოზიშვილი; 2) მეორეში ბ-ნი ივლ. ლასხიშვილი; 3) მესამეში ბ-ნი აგარონიანი, მაღლაფერიძე და რამიშვილი; 4) მეოთხეში ბ-ნი ყარაბეგოვი; 5) მეხუთეში იუსუფ-ბეგი; 6) მეექვსეში ბ-ნი მაჭარაშვილი; 7) მეშვიდეში მელიქ-ტანგიევი; 8) მეოცეში ბ-ნი მელიქოვი; 9) ბ-ნი ტატიშვილი და თეიმურაზოვი; 10) მეათეში ბ-ნი რუსია; 11) მეთერთმეტეში ა-ნი ავანოვი.

ბოლჯოვი. მარტის 10 აქ დიდის ზეიმით იდღესასწაულეს. რემერტის პარკში მოვიდნენ მუშები წითელის დროშით, რომელზედაც ეწერა „ძმობა და თავისუფლება“. დიდძალი ხალხი შეგროვდა, გლეხობაც ჩამოსულიყო სოფლებიდან, ჯარიც მოვიდა და ნაშუადღევის პირვ. საათზე მიტინგი გაიმართა, რომელზედაც ბევრი სიტყვები წარმოითქვა. ორატორებს ხალხი ვაშას ძახილით და ქუდების სროლით აჯილდოვებდა. ყველას პირზე ღიმილი ადგა, ყველას უხარიოდა. ხალხმა წინა მიტინგზე არჩეული თავდაცვის კომიტეტი დაამტკიცა, გარდა ერთის წევრისა (პახარი), რომელიც მავნე კაცად სცნეს და გამორიცხეს. გლეხობამ და მუშებმა ამ კომიტეტში შესასვლელად კიდევ ოთხი კაცი აირჩია ჩაგრულთა ინტერესების დასაცავად. მიტინგს მშვენიერი ამინდი ხელს უწყობდა. ყველას წითელი ნიშნები ჰქონდა.

ძ. გუმბარი. ძველი რეჟიმის და მის მათაყვანებელთა დამხობის გამო აღფრთოვანებამ აქაც გაშალა ფრთა. 8 მარტს გაიმართა დიდი პარადი, რომელსაც დაესწრნენ ჯარის-კაცები ყველა ნაწილებიდან, მოწაფეები და ქალაქის დიდძალი საზოგადოება. პარადი მიიღო გარნიზონის უფროსმა პოლკოვნიკმა ნიკულინსკიმ. უფროსობდა ადგილობრივის პოლკის უფროსი პოლკოვნიკი ლიონიძე. სიტყვების წარმოთქმისა და პარაკლისის გადახდის შემდეგ ხალხი და ჯარი დაიძრა რამდენიმე ორკესტრითა და წითელი ბაირაღებით და შემოიარეს ქალაქის ქუჩები. ამ დღეს ქალაქში გაისროლეს 24 ყუმბარა. წესიერება არსად არ დარღვეულა.

ამ დღესვე სახალხო სახლში მოხდა ჯარის-კაცებისა და აფიცერთა წარმომადგენელთა პირველი კრება, რომლებმაც იმსჯელეს ჯარის-კაცების პირობების გაუმჯობესებაზე. დღეიდან ჯარის-კაცებს სრულ მოქალაქის უფლება ეძლევა. აფიცრებს განურჩევლად ხარისხისა უნდა მიჰმართონ „ბატონო პრაპორჩიკო, ბ. კაპიტანო, ბ. პოლკოვნიკო, ბ. გენერალო“ და სხვა და არა როგორც დღემდის იყო, „თქვენო მაღალ კეთილშობილებავ“ და სხვა. კრებამ, სხვათა შორის, დაადგინა დაიკეტოს დროებით ის სავაჭროები, სადაც მაგარი სასმელები იყიდება. გაეგზავნოს მისასალმებელი დეპეშა დროებით აღმასრულებელ კომიტეტს პეტროგრადში.

რასპუტინის სამარე

რასპუტინის გვამი ალექსანდრა თეოდორეს ასულის მოთხოვნილებით ცარსკოე სელოში დაუსაფლავებიათ. „რ. ს.“ დაწვრილებითს ამბავს გადმოგვცემს ამის თაობაზე. ალექსანდრა თეოდორეს ასულის მოთხოვნილებით რასპუტინი უნდა დაემარხათ ხელმწიფის ტაძრის გალავანში. ამის წინაღმდეგ ამხედრებული მთელი სასახლე: გარეგნილის და ლოთის დამარხვა სირცხვილია. მაშინ იგი ფარულად დაუსაფლავებიათ, მესაფლავენი ციმბირში გაუგზავნიათ და ხმა გაუვრცელებიათ, რასპუტინი თავის სამშობლოში წაასვენესო. ეხლა კი, რევოლიუციის შემდეგ გამოირკვა ყველაფერი. რასპუტინის დასაფლავებას დასწრებია ალექსანდრა თეოდორეს ასული თავისი ასულებით, ვოეიკოვი, ვიხუბოვი და პოლკოვნიკი მალცევი. დასაფლავების წესი შეასრულა ეპისკოპოსმა ისიდორემ ღამე.

როდესაც ცარსკოე სელო რევოლიუციონერთა ხელში გადავიდა, ბრიგადის უფროსმა კაპიტანმა კლიმოვმა ამ ტაძრის ტრაპეზის ქვეშ საფენ ნახევრის სიღრმეზე აღმოაჩინა ლითონის კუბო რასპუტინის გვამით. გვამი შესუდრული და ბალზამცხებული ყოფილა. კუბოს თავზე ოთხი გოჯი ყოფილა ამოჭრილი, საიდანაც „რ. სლ.“ თანამშრომელს, აფიცრებს და ჯარის-კაცებს უნახავთ ეს კუბო. მოსჩანდა მისი წვერი და ხშირი თმა. საფეთქელთან ჩაჩრუტნული ადგილი ბამბით იყო დაცული ეს ნატყვიარი ადგილი იყო. ჯარისკაცმა ხელი ჩაჰყო კუბოში და ამოიღო ხის ხატი, რომლის მეორე მხარეს ქიმიური ფანქრით ეწერა: „ალექსანდრა, ოლგა, ტატიანა, მარიამ, ანასტასია“; „11 ქრისტეშობისთვე 1916 წ. ნოვგოროდი“. კუბოხეში წარწერა ჰქონდა „ანნა“, ალბად ვირუბოვისა.

ამ კუბოს აღმოჩენის ამბავი ელვის სისწრაფით გავრცელდა, ამ ადგილს აუარებელი ჯარისკაცი და ხალხი მოაწყდა რამდენიმე ათასი კაცი და მოითხოვეს, ეს კუბო აქედან მოაშორეთო.

კომენდანტის განკარგულებით კუბო შუა ადგილას გაჩერებულ ავტომობილზე დადგეს. ... ...

რგლნი სრულებით უპატრონოთ მტრის ჯარის გამგებლობას გადაეცნენ. ძველი მთავრობის მიერ სიმართლისა და სამართლიანობისათვის დაყენებულმა პირებმა, რომ როგორმე თავი გაემართლებინათ ბათუმის ჯარის დამარცხება, აპარეულნ სამშობლოს ღალატში გაამტყუნა და ოსმალეთის ფიზიკურ და მორალურ მუხრუჭში ჩაგდო.

ნათელი ზეიმი სიმართლისა, სამართლიანობისა და თავისუფლებისა არ იქნება სრული და მაღალი, თუ ჩვენი უდანაშაულოთ ტანჯული ძმები ისევ მორკალულებში იქნებიან წამებულნი, ყოველი ქართველი მტკიცედ მოითხოვს დაუყოვნებლივ ისინი განთავისუფლებულ და სამშობლოში დაბრუნებულ იქმნენ.

მცირე შენიშვნა

„საქართველოს“ კვირინდელ ნომერში ერთი წერილი ასეთის მოწოდებით თავდება: „...საქართველს ტანჯულო ერო, მზარი დაიჭირე რუსეთის ახალ მთავრობას ლინჯად, შეგნებულად და შეგრთებულად და დაცავით კერძო საკუთრების პრინციპები. ყოველივე ძალმომრეობა ძირს დასცემს ახლად აღდგენილს თავისუფლებას“. დღეს, როდესაც ჩვენი ხალხი ეკონომიურად სრულიად დაეცა, როდესაც უკაცოდ დარჩენილ ოჯახებში ზარი და მოთქმა გაისმის, როდესაც ამ მოთქმას თან მოსდევს გულშემზარავი ტირილი ბავშვებისა: გვშიან, პურიო და საშვილოს კი ჯერ-ჯერობით არსაიდანა ხედავენ, ეი სწორედ ასეთ მდგომარეობაში აუცილებლად მოელის საფრთხე „კერძო საკუთრების პრინციპების დაცვას“. სიმშილის განცდამ დაამხო გუშინდელი რუსეთის წესწყობილება. ამიტომ, ჩვენ გვგონია, რომ მარცვალი მოწოდება ვერ გაამლობს მშიერ ხალხს, საჭიროა ეს ხალხი დარწმუნებული იყოს, რომ მისთვის ზრუნავენ, თავის დროზედ მიაშველებენ საჭირდოს და არ დასჭირდება სხვას წაართვას. ამ დღეებში ერთ სოფლიდან მოგვივიდა ამბავი, გლეხებმა მოსთხოვეს მემამულეებს მიწების გადაცემაო. ხალხს უჭირს, ხალხი ხედავს, რომ მას ერთი ნაჭერი მიწა ძლიერს აბადია, მაშინ, როდესაც მეზობელ მემამულეს იგი ბლომადა აქვს. და ბუნებრივად იქით აბყრობს თავის თვალსა და გონებას. საჭიროა დავარწმუნოთ ხალხი, რომ მათ ჰყავთ მზრუნველი, რომ ძალადობით რისიმე ჩამორთმევა ახალ წესყობილების დამყარებას ხელს კი არ შეუწყობს, პირიქით, დაჭლუპავს, ვინაიდან ეს სრულს ანარქიას გამოიწვევს, ძალებს დააეცმაცებს, კონტრ-რევოლუციის ხელსაყრელ იარაღად გახდება, რის მაგალითსაც 1905 წლის რევოლუცია გვაძლევს. ამიტომ საჭიროა, საქართველოში მომქმედ ყველა პარტიამ დადგენილება გამოიტანოს, რომ გააფრთხილოს ამ მხრივ ხალხი და ამასთანავე იზრუნოს, მშრომელი ხალხი უზრუნველ ჰყოს მიწით.

ვახ. ჯაფარიძე.

ხმა მთიულეთიდან

ალსრულდა! მოხდა ის, რაც ასე მოელოდნელი იყო და დიდი ხანია, უნდა მოხდარიყო. ძველი მტარვალური მთავრობა ახალს, დემოკრატიულ პრინციპებზე აშენებულ, მართვა-გამგეობაზე შეიცვალა. როგორც რუსეთის და კერძოდ საქართველოს ყოველ პატიოსანს, შეგნებულს ადამიანს, ჩვენც, მთიულნი, როგორც ერთი კაცი, უზომო აღტაცება-სიხარულს განვიცდით ამ გარდაქმნით იმ იმედით, რომ ეხლა მაინც საშუალება მოგვეცემა ფართოდ განვიღოთ მკერდი და დაშეფეულთ მაძღრისად ჩავისუნთქოთ ცხოველმყოფელი თავისუფალი ჰაერი. ბუმბერაზ მთათა კალთებზე შეხიზნული, ერისა და თავისუფლების მოყვარე მთიული, აღსავსე სრულის იმედით და რწმენით, რომ როგორც ცად ატყორცნილნი უზარ-მაზარი მდუმარე, აწ სპეტაკ თოვლით დაგვირგვინებული მთანი, მოწამენი მრავალტანჯული ქართველი ერის ისტორიისა, ძალე, გაზაფხულის შთაგონებით შეიმოსება მთლად ტურფა საქართველოსთან ერთად სანეტარო გვირგვინით, სალამს გიძღვნით თქვენ, ქართველთ, ერის შეწყვეტილი მაჯის ცემის განახლების და დღევანდელი თავისუფლების შთაგონებით საქართველოს დაგვირგვინების გამო, რომლის სიდიადე სანეტარობისა ჩვენზეევ, მთელი ერის მეცადინეობასა და ვრთსულოვნობაზე არის დამოკიდებული.

თუ ერს, როგორც გვრწამს, მართლა შერჩენია სიმაყე, რაინდობა და სიყვარული სამშობლოსი, მან ყველა ეს ეხლა, დღევანდელ დიად მომენტში, უნდა დაამტკიცოს, განიმეტალოს ერთის აზრით, ერთის მოქმედებით გარეშე ყოველი პარტიულ ან პირად ანგარიშებისა. დავივიწყოთ ყველაფერი, ვიფიქროთ ერის კეთილდღეობისთვის. ეს უნდა იყოს ლოზუნგი ყოველი ქართველისა. მთიულეთის სასტიკი ბუნების ამაყნი შვილნი წინდაწინვე განკიცხულად და ერის მოღალატეთა სთვლიან ყველას, ვინც ამ დედა-აზრს გულგრილად შეხედავს დღეს. ერისათვის თავდადებულნი წინაპარნი, ილია, დ. ყიფიანი, ნ. ბარათაშვილი აი, ვის სულთა და გრძნობებს უნდა შევუერთოთ ჩვენი სული და გრძნობები, აი ერთად-ერთი პარტია, მიმართულება, რომლის გარშემოც მოგალეა იღვწოდეს დღეს ყოველი ქართველი. მშვიდობიან ცხოვრების დროს გზა დაგვლოცნია ყველა პარტიებისა და მიმართულებისათვის. ეხლა კი მივხედოთ დამსხვრეულ ჯაჭვებისაგან განთავისუფლებული ამირანის ყავა-ყორნებისაგან დაფლეთილ მკერდს და მალამო დავსდოთ. კმარა საუკუნეში განცდილი ტანჯვა და ქუდმოხდილობა. ნუ დავკარგამთ, ნუ გავუშვებთ დროს, შეევერთდეთ და შეგნებულად, დინჯად ვიზრუნოთ, დავიბრუნოთ ყველა ის, რაც ასე უმართებულოდ, უსინდისოთ და ვერაგულად ბილწის ხელით წაგვართვეს და დაგვაობლეს.

ნ.

ახალი მთავრობა

(იხ. „საქართველოს“ კვირის სურათებიანი დამატება)

ა. ა. მანუილოვი. სახელი მოიხვეჭა როგორც ნასწავლმა და კარგმა ადმინისტრატორმა და მოსკოვის უნივერსიტეტის რექტორმა 1911 წ. თავი გამოიდო აკადემიურ თავისუფლებისათვის. იგი ვერასგზით შეუერიგდა იმ აზრს, რომ სახალხო განათლებაში გამეფებულიყო ორი ძალა: პოლიცია და განათლების მინისტრი, რის გამოც თავი გაანება უნივერსიტეტს. მშრომელ ხალხშიაც დიდი სახელი აქვს. ამ ჟამათ იგი თავმჯდომარეა რუსეთში შემომქმედ ძალის შესწავლის და გამოკვლევის საზოგადოებისა.

ა. ი. გუჩკოვი გამომაშკარავებელი მიასოედოვების საქმეებისა. მე-3-ე სათათბიროში თავმჯდომარეობდა სათათბიროს. ომის დაწყებიდანვე თავმჯდომარეობა იკისრა სამხედრო მრეწველობის კომიტეტისა. ახალ მთავრობის არჩევნების დროს ვაჭრობა-მრეწველობის წარმომადგენლებმა სამხედრო სამინისტროში აირჩიეს.

ა. ი. შინგარიევი განათლებული ძლიერი პიროვნებაა; მის ცოდნათა ძლიერების წინაშე ცახცახებდა ძველი უპასუხისმგებლო სამინისტრო. 1890 წ. გაათავა სოციალიკო სამატემატიკო ფაკულტეტი მოსკოვის უნივერსიტეტში და 4 წლის შემდეგ საექიმო. მუშაობდა საერობო სავადმყოფოებში. 1903—1905 წ. ტამბოვის გუბერნიაში სამეფოს წევრად იყო. მონაწილეობას იღებდა „განთავისუფლების კავშირში“ და აქედან იწყება მისი პოპულიარობა. რედაქტორობდა „ვორონეჟის სიტყვას“ და პუბლიცისტურმა ნიჭმა გზა გაუკაფა სათათბიროსაკენ. უმაღლესად განვითარებულს და შორსმჭვრეტელს პიროვნებას დღეს ჩააბარეს მეტად პასუხსაგები მოგალეობა სურსათ-სანოვაგის მოწესრიგებისა.

მ. ი. ტრეშჩენკო ფინანსთა მინისტრი. ტრეშჩენკო დღემდე ნაკლებად იყო ცნობილი, მაგრამ მას იცნობდა ვაჭრობა-მრეწველობის და საფინანსო საზოგადოება. მისი წინაპარნი ვაჭრები იყვნენ. მის მამას და თვით მას შაქრის ქარხნები აქვს. ვაჭართა საზოგადოებამ წამოაყენა წინ, როგორც განათლებული და მცოდნე მეცნიერ-კომერსანტი. დამაარსებელია კიევის სამხედრო მრეწველობის კომიტეტისა. ცნობილია აგრეთვე, როგორც მწერალი.

ვ. ნ. ლვოვი შეურიგებელი გამქიქველი სინოდის საქმისა, ძველის წესწყობილებისა და მომბრე სახელმწიფოსაგან ეკლესიის გამოყოფისა. სათათბიროში მისი გამოსვლა ყოველთვის ზემორე აღნიშნულ საკითხით დაიწყებოდა ხოლმე. დღეს იგი სინოდის ობერ-პროკურორია.

ი. ვ. გოლენკინი ოქტომბრისტების პარტიის წარმომადგენელია და მონხრე სამართლიანობისა და კანონიერებისა.

რედაქტორ-გამომცემელი
სანდრო შანშიაშვილი

კახელ მევენახეთა საზოგადოების „კახეთის“ გამგეობა

ამით აცხადებს, რომ 18 მარტს ქ. თბილისში, საზოგადოების მთავარ კანტორაში (გოგოლის ქ. № 63) დილის 11 საათზე დანიშნულია

წევრთა საზოგადო კრება

განსახილველია:

1) წევრთა სიის გადასინჯვა.
2) განხილვა და დამტკიცება 19¹⁵/₁₆ წლის ანგარიშისა.
3) განხილვა და დამტკიცება 19¹⁶/₁₇ წლ. ხარჯთ-აღრიცხვისა და მოქმედების გეგმისა.
4) მიწის შეძენა საზოგადოების საჭიროებისათვის გურჯაანსა ტ თბილისში.
5) გამგეობის ერთი წევრის და სარევიზიო კომისიის 3 წევრის არჩევანი.
6) მიმდინარე საკითხები.

(2—581—2)

მოსკოვის სახალხო ბანკი

მოსკოვის სახალხო ბანკის რწმუნებული აცხადებს კოოპერატივებისა და საზოგადო დაწესებულებათა საყურადღებოთ, რომ რაც ბანკს თბილისში

შაგიპანი ჰკონდა, სულ გაიყიდა;

ამიტომ მეტის დაკვეთა აღარ შეიძლება და აფრთხილებს აღნიშნულ დაწესებულებათ ფული დასაბეგებლად აღარ გამოგზავნონ.

(2—569—2)

1917 წ. მიიღეგ ხელის მოწერა

დასურათებულ საყმაწვილო ჟურნალ

„ნაკადულ“-ზე

ფელიეტონი მეთოდრამეტე

ჟურნალი „ნაკადული“ გამოვა ჩვეულებრივი პროგრამით, საგანგებოდ მოწვეულ სარედაქციო კომისიის ხელმძღვანელობით.

ჟურნალი გამოდის თვეში ორჯერ

24 წიგნი „ნაკადული“-სა მცირე წლოვანთათვის. **12** წიგნი „ნაკადული“-სა მოზრდილთათვის.

ყოველი წიგნის 1-ლ გვერდზე იქნება მოთავსებული გამოჩენილ მხატვართა ნახატი

ფასი ჟურნალისა: წლიურად ორივე გამოცემა—5 მან. იმათთვის, ვინც ჟურნალს რედაქციაში მოიკითხავს, გაგზავნით კი 6 მან. ნახევარ წლით—3 მ. გაგზავნით 3 მ. 50 კ., ცალ-ცალკე: მცირე წლოვანთათვის 24 **წიგნი** 3 მ. გაგზავნით 3 მ. 50 კ. მოზრდილთათვის 12 **წიგნი**—3 მან. გაგზავნით 3 მ. 50 კ. ფულის შემოტანა შეიძლება ნაწილ-ნაწილადაც.

ფოსტისთვის: Тифлисъ Головинскій пр., 8. შემოსასვლელი დავითის ქ. № 2 დაწერილებით ჟურნალში.

რედაქტორი **ნინო ნაკაშიძე**

გამომცემელი **თ-დ პავლე იოსების-ძე თუმანიშვილი.**

(291—17)

მიიღება ხელის მოწერა 1917 წლის

იუმორისტულ ჟურნალ

„ეშმაკის მათრახ“-ზე

ფასი მთელი წლით: 7 მან. ნახევარი წლით 4 მ. სამი თვით 2 მან. თვეში 70 კ. ვისაც უნდა ჟურნალი 1 იანვრიდან მიიღოს, ფული ეხლავე უნდა გამოგზავნოს შემდეგის მისამართით: თბილისი, ფოსტის ყუთი № 96, სილ. თავართქილაძეს. (უ.)

ექიმი კბილისა

ე. ივ. გალარჯაშვილი-მათეშვილისა

იღებს ავადმყოფებს:

დილით 9—2 საათ. საღ. 5—7 საათ. **ჩერქეზიშვილის** და **რეუტოვის** ქუჩის კუთხე № 20.

ექიმი

მ. გ. ვეფხვაძე

ტომსკის უნივერსიტეტის ვენერიულ კლინიკის ორდინატორად ნამყოფი, **იღებს** ავადმყოფებს კანისა და ვენერიულის სნეულებით ყოველ დღე 3—5 საათამდე, ვორონცოვის ძეგლის პირდაპირ, რაზიეზდის ქუჩა, № 19.

ექიმი

ივანე თიპანაძე

დაბრუნდა და განაახლა ავადმყოფების მიღება საღამოს 5—7 საათამდე. მისამართი: კიროჩნის ქუჩა, 18. ტელეფონი № 11—82.

ექიმი

გ. გ. მუსაძე

იღებს სადოსტაქრო ავადმყოფთ

საღამოს 5-6 ს. მდე, კვირა დღეს გარდა **მისამართი:** დიდი მთავრის ქუჩა № 67; ოფიცერთა საეკონომიო საზოგადოების შენობის პირდაპირ; სახლი სვანიშვილისა. ტელეფონი № 5—77.

ბოლოეანის ბაბ. და ხამბერდის ქუჩის კუთხეში, ფოსტა-ტელეგრაფის პირდაპირ გაიხსნა

ახალი აფთიაქი

ბაგოვიზოვის ანონიმური საზოგადოებისა

ექიმი

მ. დ. წინამძღვრიშვილი

ყოფილი ორდინატორი ხარკოვის უნივერსიტეტის თერაპევტიული კლინიკისა. შინაგანი სნეულებანი გულისა, ფილტვისა და სისხლის სნეულ. სპეციალურად იღებს საღ. 5—7 საათამდე ყოველდღე გარდა ხუთშაბათისა. მიხეილის პროს. № 36, მეორე სართული.

ექიმი

ფონ-ირტელი

(მიხეილოვის პროსპ. 128, კრილოვის ქუჩის კუთხე, 1, შესავალი კრილოვის ქუჩიდან, სახლი ოპანეზოვისა).

მოსკოვის ხანაზინო ავადმყოფის ყოფილი ორდინატორი, სპეციალისტი დოსტაქრობისა, საშარდე მილისა, სქესობრივი ორგანოებისა, სიფილისისა და მის შედეგებისა (საშარდე მილის დავიწროება), სქესობრივი უძლურებისა, სიმსივნისა, ჭრილობისა, ბუასილისა, თეთრანასი, საშარდე ბუშტის სნეულებისა და საშვილოსნოსი. ორივე სქესის ავადმყოფების მიღება ხდება დილის 9½-დან 1 საათამდე და ნაშუადღევის 5—8 საათამდე.

ერლიხის „914“ და „606“

შეშხაპუსხეგა

ექიმი

ე. ლ. შალამგარიძე

იღებს საბებიო და საშვილოსნოს ავადმყოფთ საღამოს 5—7 საათამდე. **მისამართი:** პეტროგრადის ქუჩა № 7.

ექიმი

მ. ი. ვაჩნაძე

იღებს ბავშვთა და შინაგან სნეულ. ავადმყოფებს ზუდამ დღე, კვირა-ლის გარდა საღამოს 5—7 საათამდე, ბელინსკის ქ. № 4. (ი —302—)

ექიმი

მ. ფ. მგალობლიშვილი

ქალებისა და საქირურგიო სნეულებით ავადმყოფთ საღამოს 5—7 საათამდე. **მისამართი:** ოლლას ქუჩა № 41, ზემო სართული, ტელ. 9—53.

ფოსტიდან მიმდინარეობს

ბრძოლა ანონიმურის მე

კალანდარიშვილი

უმეფრესი ეკლესია თბ. კეთილი ეკლესიისა.

ბავშვთა, შინაგან და ქალთა სნეულებანი ავადმყოფებს მიიღებს ოლლას ქ. № 8.

განცხადება

ვსთხოვ უფროსობილებად ჩვენი ... ...

საგურთალოზე „დიდი ნავენახარში“,

რომ ამ ერთი თვის განმავლობაში დღეის რიცხვიდან გასწმინდონ ანგარიშები და დაიმტკიცონ კიდეც ადგილები.

ფული შემოიტანონ თბილისის სამეფურნეო ბანკში, სადაც ჩვენი კაცი მიიღებს და დამტკიცების ბარათს გადასცემს ნატარიუს ქართველოვს.

ფული მიიღება ყოველდღე 10—1 საათამდე, გარდა უქმეებისა. ვინც ამ ვადაში არ წარმოადგენს მთელ ფულს, რაცა ღირს მის მიერ დაბეგვრული სამოსახლო, ის მით პირობას არღვევს თანახმად ჩვენის პირველ განცხადებისა.

ვექილი თავის მამის ივანე ზაალის ძე სვანიშვილისა

აკაკი სვანიშვილი.

(10—598—6)

თევზის მრეწველნი

ამ. კეგველოვები

პუშკინის ქუჩა, საკუთარი სახ., № 9, ტელეფონი № 712.

ყოველ დღე მოგვდის საკუთარ და სავაჭრო სახლ. „ჯ. მაილოვის-შვილი, სიმრეწველოებიდან ახალი ქვირითის **ხიზილალა,** მცირე მარილიანი, შავი „**მეშჩნი**“ ხიზილალა. მიგიღეთ საუკეთესო სალიანის **შამაიები** მუდმივ ვგავეს ცოცხალი თევზი. აგრეთვე ახალ-ახალი მტკვრის ზუთხი, თართი, ფარგა და ლოქო, გვაქვს აგრეთვე მიღებული ყოველგვარი კონსერვები და სარდინკები რუსეთის და საზღვარ-გარეთის ფირმებისა ხანგრძლივ ინახება.

ხილეული, მადნეული წყლის მხმარებელი საზოგადოების ჯანმთელობის ინტერესი მოითხოვს: **მოითხოვონ და სვან ყოველთვის მხოლოდ მიტროფანეს**

ლაღიძის

და ამხ-ხ ქარხნის საუკეთესო ხილეულ მადნეულის **ნამდვილი სამკურნალო წყალი** და გაუფრთხილდენ, მის ყალბ მიმბაძველებს, რომელთა რიცხვი ერთიმ გახშირებულია **და ხშირად** შეცდომაში შეყავთ, მხმარებელი საზოგადოება, თავიანთი დაბალი ნაწარმოების **ყალბი** ეტიკეტების შიმსგავსებით **ნამდვილი ლაღიძის წყლის** ეტიკეტის ნიშანი შემდეგია

ქათრთულად თავმორთულ ქალის სურათი, რომელიც დამტკიცებულია სავაჭრო **სამრეწველო მინისტრის** მიერ პეტროგრადში ტ თვით პრობკებსაც აწერია

„ლაღიძის წყალი“

მხოლოდ და მარტო ლაღიძის წყალია მომზადებული სრულიად **უვნებელის** მადალი ღირსების **მახასიათებისაგან, ნამდვილი** და **საუკეთესო ხილის** წვნით და მასთანავე

სუნი და გემოც საამური აქვს

ფ.

ქარებს (რევმატიზმის),

ნევრესის თირკმელებს (ჭაჭეგის)

და სხვა ამგვარ ავადმყოფობის დროს უებარი წამალია **„ურდოლნალ“**, და მაზი წასასმელი **„ატრო“**, სრულიად **უვნებელია** და მოქმედებს ძლიერ კარგად. ფასი **„ურდოლნალისა“** ხუთი მანეთი და მაზისა სამი მანეთი. მთელი წამლობისათვის საჭიროა ოთხი ფლაკონი **„ურდოლნალი“** და ოთხი კოლოფი მაზი **„ატრო“**. სხვა ქვეყნებში იგზავნება ხუთ მანეთის ბეს შემდეგ. დასაკვეთად და მოსალაპარაკებლად უნდა მიმართოთ მხოლოდ ბარიზის საფარმაცევტო ლაბორატორიის თბილისს განყოფილებას.

თბილისი, ლორის-მელიქოვის ქ. № 16: განყ. 6—9, სახელმწიფო ბანკის მახლობლად.

Тифлисское Отдѣленіе Парижской-фармацевтической Лабораторіи Тифлисъ, Лорисъ-Меликовская № 16, отд. 6—9. Противъ Государственнаго Банка.

სუსუნატით (ჰინორეა)

ავადმყოფებს,

რომელთაც მრავალწლის განმავლობაში დიდძალი ფული დაუხარჯნიათ, მაგრამ თავის ავადმყოფობისათვის ვერა უშველიათ-რა, ეხლა საშუალება აქვთ სამო�plete განთავისუფლდნენ მისგან, თუ შეიძენენ ცნობილ საშუალებას **„რეზუროლინი“**, რომელიც სულ ცოტახანში არჩენს **გაარჯლებულ** და **ქრონიკულ სუსუნატს** საშარდე ბუშტისას, მისას და სხვ.

რატომ

ზოგჯერ ავადმყოფები ყურადღებას არ აქცევენ ავადმყოფობას და იგი მთელს ტანში ვრცელდება?

იმიტომ, რომ,

ჯერ ერთი, დღეს დიდი კრიზისია წამლებისა.

მეორედ, იმიტომ, რომ მართლაც ძნელია ნამდვილ, რადიკალურ საშუალების გამონახვა.

მაგრამ ყველა ავადმყოფმა, ქალი იქნება თუ ვაჟი, უნდა შეიძინოს უებარი **„რეზუროლინი“**. სპეციალისტ-ექიმების დიდი ხნის გამოცდილებამ, აგრეთვე პროფესორებისამ, დაამტკიცა, რომ

„რეზუროლინი“

ნამდვილად არჩენს სუსუნატს. მთლად მოსარჩენათ ახალი ავადმყოფისა ღირს 21 მანეთი და ძველებულისა 35 მან. 50 კ. მთელი წამლობა შეადგენს ორ საშუალებისაგან სხვა. ქვეყნებში იგზავნება 5 მანეთის ბეის მიღების შემდეგ.

შეკვეთა და ცნობების მიღება შეიძლება მხოლოდ **ბარიზის საფარმაცევტო ლაბორატორიის თბილისის განყოფილებაში: თბილისი, ლორის-მელიქოვის ქუჩა, № 16, განყ. 6—1, სახელმწიფო ბანკის პირდაპირ.**

За заказами и справками обратиться въ Тифлисское Отдѣленіе Парижской-Фармацевтической Лабораторіи Тифлисъ, Лорисъ-Меликовская, № 16, отд. 6—1, напротивъ Государственнаго Банка.

სტამბა „ცხოვრება“ ა. ...ალანდარიისა, გაბაშვილის შესახვევი № 4